წელიწადი მეექვსე

კვირა. 10 მარტი 1929 წ. № 11. (195) ფასი 10 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ტარტაროზი

8 მარტი

— რა კარგი იქნებოდა, რომ ყოველთვის ასე მიხსენებდნენ, როგორც დღეს!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მსჯელობა ქალზე

— რაღაი ქალთა დღესასწაულია, მოდი ერთი წითელ სასადილოში შევიდეთ, გადავკრათ, ვისაუზმოთ. — სთქვა ერთმა.

ყველა სიამოვნებით შეხვდა ამ წინადადებას და წითელ სასადილოში შევედით.

პირველი სადღეგრძელო, რასაკვირველია ქალებს ეკუთვნოდა.

პირველად, (ამას ყველა მიხვდება) თამადამ ილაპარაკა... იგი რომელიღაც დაწესებულებაში გამგის პირველ მოადგილეთ ითვლება და საძეურნეო ნაწილიც მას აბარია.

— მეგობრებო, — დაიწყო თამამად, ქალის მნიშვნელობაზე ლაპარაკი ზედმეტია იმდენად, რამდენად ამ პატარა საქართველოში ქალთა თანასწორობის ამბავი ყველამ იცის. მე ვიტყვი მხოლოდ, რომ ქალი, ცხადია, მამაკაცივით ადამიანია, მაგრამ დაწესებულების გამგეთ მაინც არ უნდა დაინიშნოს.

— რატომ?

— როგორ თუ რატომ ყმაწვილებო! ჩვენ გვყავდა ჩინებული გამგე — მამაკაცი. კაცი იყო, ვაჟკაცი. მიხვალ, ბეჭზე ხელს დაკრავ, ავანსს გამოგიწერს. სამსახურის შემდეგ ავტოში ჩაგისვამს, საღამოს რესტორანში წახვალთ საქეიფოთ, მეორე დღეს სხვა დაგპატიჟებს, იქეიფებ... ერთი სიტყვით, ცხოვრობს და გაცხოვრებს... ახლა ჩვენი გამგე ქალია. ვაიმე, ვაიმე! მე მისი მოადგილე ვარ, მაგრამ კაბინეტში ფეხაკრეფით შევდივარ. რა ავანსი, რის ხელგაშლილობა? ტყუილ - უბრალოდ კაპიკს არ მოგცემს. რის ქეიფი, რის რესტორანი. ერთხელ ცოტა ნასვამი მივედი სამსახურში და კინაღამ დამითხოვა, ბეწვი დააკლდა... ძველი გამგის დროს ოცა გინდოდა მაშინ მიხვიდოდი სამსახურში, ახლა 5 წუთი რომ დააგვიანო, მესამე გაფრთხილებას მოგცემს.

მიუხედავად ამისა, მე ვადღეგრძელებ ქალებს. **კარგია მათი დაწინაურება, მაგალითად სარევიზიო კომისიებში...**

— სიტყვა ეკუთვნის გერმოგენს.

— მე ერთ პუნქტში არ ვეთანხმები თამადას, — სთქვა გერმოგენმა, საქმე ის არის, რომ ჩემის აზრით და მწარე გამოდცილებით, სარევიზიო კომისია სწორედ ისეთი დაწესებულებაა, სადაც ქალი არ უნდა იყოს.

— როგორ?

— როგორ და... სარევიზიო კომიიის წევრი ქალი საშინელ საქმეს დაატრიალებს დაწესებულებაში. მე, როგორც გამგეობის ყოფილ წევრს, გამომიცდია, თუ რას ნიშნავს ქალი სარევიზიო კომისიაში. ჩვენს განყოფილებაში რევიზია ათასჯერ ყოფილა, მაგრამ ხომ იცით, ცოტა ნაკლი ყველას აქვს... და რევიზიის შემდეგ ხან იქით ჩაუხვევდით, ხან აქეთ...

უკანასკნელ წელს სარევიზიო კომისიაში ორი ქალი გამოერია. მხოლოდ მესამე იყო კაცი. აგვარევიზიეს. დაგვარევიეს... ცხადია, ცოტა რამ დაგვაკლდა. ესე იგი დააკლდა ჩემი ხაზით. რას შვრები ახლა, ამ ქალების გული როგორ მოვიგო! სიყვარული შევფიცო, — ორი ცოლი უკვე გამოვიცვალე და ვაი თუ ესენიც დამთანმხდენ. ან როგორ შევფიცო, როცა ხეირიანად არც ვიცნობ და აბრეზილადაც მიყურებენ. რესტორანში დავპატიჟო — არ წამოვლენ ვიცი. სახლში მივიპატიჟო, სიდედრს რას ეუბნები.

ის იყო და ის.... მესამე დღეს დამითხოვეს იმ სარევიზიო კომისიის დასკვნით... ასე, რომ სარევიზიო კომისიაში ქალის არჩევა, ჩემის მწარე გამოცდილებით, არ არის მიზანშეწონილი... მიუხედავად ამისა, მე მაინც ვსვამ ქალების სადღეგრძელოს. **ჩინებულია მათი დაწინაურება მაგალითად კოოპერატიულ კომისიაში.**

— არა, ძმაო, არა, — აიღო სიტყვა მუშკოოპის ერთ - ერთ მაღაზიის ყოფილმა გამგემ. სწორედ კოოპერაცია გახლავთ ისეთი დარგი, სადაც ქალები ყველაზე ნაკლებათ უნდა იყვნენ, თორემ საწყალ მაღაზიების გამგეებს სული ამოხდება, როგორც მე მომივიდა...

— ვითომ?

— ბეფიცები სარწმუნოებას... უკაცრავად, რწმენას... ჩემდამი რწმუნებად მაღაზიის სადუქნო კომისიაში ხუთი ქალი იყო და ჩემი ახალგაზრდობა მათ შეიწირეს. მომკლეს ბატონო, მომკლეს! — ეს თავის ადგილას არ არის, — ის უშნოდ აწყვია, — იქ სისუფთავე არაა, — იქ ნოქარი უზრდელად ეპყრობა მუშტარს, —იქ თარო არაა დალაგებული — ეს საწყობში არეულობაა. — თქვენ თავის დროზე არ მოდიხართ... ერთი სიტყვით, იმათ საყვედურებს და შენიშვნებს ვერ აუვედი. გავთავდი კაცი და გავნიანდი... ძმა რომ მოგსვლოდა ძმა, იმას ვერ მიგსცემდი ხუთიოდენ მეტრ მიტკალს. ერთერთი მათგანი მაინც შემასწრებდა თვალს და მერე მშვიდობით გამგეობავ და სამსახურო, ასეც მოხდა... არა, ამ სადღეგრძელოს სიამოვნებით ვსვამ, მაგრამ ხაზგასმით ვამბობ, რომ მაღაზიების გამგეთა კეთილდღეობა უშუალოდ მოითხოვს, რომ სადუქნო კომისიაში ქალი არ იქნას არჩეული. **ქალის მუშაობა მესმის მაგალითად ადგილკომში,** პროფხაზით... ალავერდი შენთან ჩემო კაპიტონ!

— არ შეგეშამოს ჭირმა, მაგ სასმისს კი დავლევ, მაგრამ დებულებაში ვერ გეთანხმები, — შესძახა კაპიტონმა, — მე თითონ, თუ გახსოვთ ადგილკომის თავმჯდომარე ვიყავი და სწორედ იმ თანამდებობიდან მომხსნეს, ქალის გულისთვის...

— საინტერესოა, დამისხი ერთი!

— დიახ, მეგობრებო. მე ვიყავი თავმჯდომარე, ქალი — ტეხნიკური მდივანი. ის დალოცვილი სულ მითვალთვალებდა, სულ მზვერავდა, ალბად ფული არ შეეამოსო. ბოლოს რაღაც ხუთასი მანეთი შემომეჭამა კავშორის ფული. დავფარავდი როგორმე, მაგრამ ეს ქალბატონი, ეს ტეხნიკური მდივანი ადგა და ცენტრალურ გამგეობაში განაცხადა ყველაფერი იმ დღესვე... ფული შეეჭამა, გამფლანგველიაო"... მასაც ვაძლიე ცოტა, მაგრამ გამლანძღა. ასე, რომ მეგობრებო, თუ ადგილკომის თავმჯდომარეები გებრალებათ, ადგილკომში ქალებს ნუ აირჩევთ....

— კაცო, მაშ სად მიგყავს ეს ქალები?

— ბიჭოს, სამუშაოს მეტი რა იშოვება, აი, თუნდაც მაზრის, ან თემის მასშტაბით.

— მაგი არ გეთქვა და მოგეკალი, — წამოიძახა ჩვენმა საერთო ნაცნობმა იოკიმემ, რომელიც ერთი თვეა, რაც მაზრიდან ჩამოვიდა. — კაცო მე მაზრის მასშტაბით ვმუშაობდი, მაგრამ სწორედ ქალებმა გამომაქციეს... ბატონო ვერ გადავდგი ფეხი ისე, რომ კრიტიკის ქარცეცხლში არ გავეტარებიე ქალებს... სადელეგატო კრებებზე სულ ჩემი სახელი ისმოდა. მერე რისთვის? რაღაც სამასი მან. შემომეხარჯა და იმის გულისთვის. ქეიფობს, სეირნობს და არაფერს არ აკეთებს იძახდენ. ბოშო, მაზრაში ვიკადრო წასვლა და აღარ ვიქეიფო? იმას

ჩადრი და ბალეტი

აჭარისტანის ქალთა ყრილობის დელეგატ ქალებს აჩვენეს ბალეტი, რომაც ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა მაყურებლებზე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

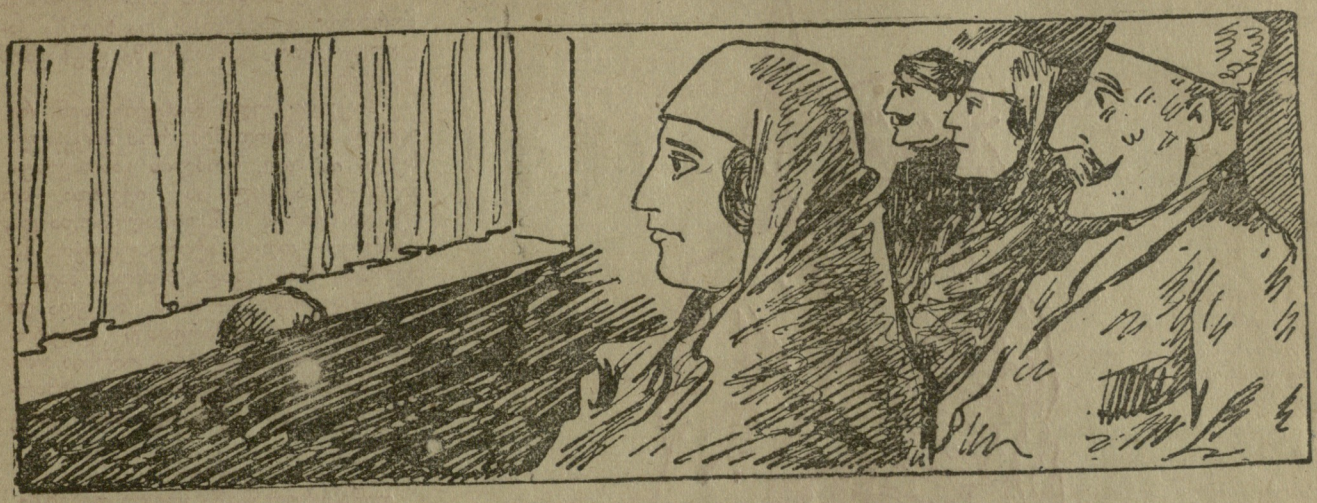

ბალეტის დაწყებამდე

ბალეტის დაწყების შემდეგ

უყურო, ქალთა სადელეგატო კრება რას იტყვის! არა ძმაო, მაზრაში სამუშაოდ ქალი არ ვარგა... **ქალი გესმის დიასახლისათ, ოჯახში...**

— სწორედ ეს გახლავთ შემცდარი აზრი. — აპროტესტდა ჩვენი თანამესუფრე ვარლამი, — ქალი ოჯახის დიასახლისათ ღმერთმა დაგიფაროს...

— რას ამბობ შე კაცო?

— ვამბობ ანბანურ ჭეშმარიტებას. დაკიმტკიცებთ, კიდეც. კაცო, წუხელის მე უჩაიოდ რომ დავრჩი, იცით, ეს თქვენ?

— არ გაგვიგია.

— დავრჩი თქვა უჩაიოდ, გეუბნებით. სახლში ჩაი და შაქარი არ იყო, ხუთ მანეთიანი მივეცი და წავიდა საყიდლად.

— მერე?

— მერე და კრებაზე წასულიყო. „ხვალ 8 მარტია, და კრება გვქონდაო". მოდი ახლა და ელაპარაკე!

— ჩაი და შაქარი მოიტანა?

— საქმეც მაგაშია, რომ არ მოუტანია. შესულა ბაზაზიაში, ლამაზი საშაქრე უნახავს და უყიდია, მერე საჩაიე დაუნახავს და ისიც უყიდია... ჩაის და შაქრის ფული სადღა დარჩებოდა, ქე დავრჩი უჩაიოთ მთელი ღამე... არა ძმაო, დიასახლისად მე მგონია ქალი არ ივარგებს, ისევ ჩვენ უნდა მოვითამდაბლოდ თავი...

ვარლამს უცებ რალაც გაახსენდა. ქუდას ხელი სტაცა.

— უკაცრავად მეგობრებო, უნდა წავიდე.... დღეს ჩემი ცოლი დემონსტრაციაზე უნდა წასულიყო, მომკლავს თუ არ მივედი, სახლში მე უნდა დავრჩე ბავშთან.

— ბიჭოს, მეც მაგ დღეში არ ვარ! — წამოხტა კაპიტონი.

— ვაიმე, დღეს ალბად იმიტომ დამიბარა ადრე მოდიო, — აჩქარდა გერმოგენი.

— ერთი ჩემი იკითხეთ....

— მე ხომ პირდაპირ დავიღუპე. მომკლავს თუ დემონსტრაციაზე არ წავიდა ჩემი მიზეზით...

— მეც ეგრე არ ვარ...

— ერთი მეც მკითხეთ...

სასადილოდან ისე გამოვიპარეთ, რომ გამგეს არც გაუგია, ან კი რას მოიფიქრებდა...

ალლარ-ალლარსან.

მუშკრთა თათბირისაკენო

უბრალო გაუგებრობა

გარდაიცვალა შიკრიკი.

ბრმა წელის ანთება ჰქონდა კაცს და ამბულატორიის ექიმმა გრიპის წამალი გამოუწერა.

მეორე დღეს დილით საქმეთა-მმართველი გამგეს ეუბნებოდა:

— თქვენ ხომ არავინ გყავს, რომ — და უხერხულობას გრძნობდა, — რომ... შიკრიკის თავისუფალ ადგილზე... ანუ, როგორ ვქნათ ეხლა — შრომის ბირჟაში გავგზავნოთ მოთხოვნილება თუ...

საქმეთა-მმართველს ეგონა, რომ გამგე დაასრულებდა, მაგრამ გამგე ცოტა ხნის სიჩუმის შემდეგ მასვე შეეკითხა:

— „თუ“ რა „თუ“?

— ე. ი. თქვენ ხომ არავინ გყავთ შორეული (ახლობელი ვერ გაუბედა შიკრიკის თანამდებობაზე) ნათესავი, რომლის მოწყობაც გინდათ?

— მე მასეთები არა მყავს... ესეც რომ არ იყოს, მაინც გვწერენ გაზეთში. — პროტექცია და ნათლიმამობა არისო. ამ ერთხელ მაინც გავგზავნოთ შრომის ბირჟაში მოთხოვნილება.

— მეც მასე ვფიქრობ... ეხლა ... ძალიან კარგი... ეხლა ...

—:—

შრომის ბირჟიდან გახარებული გამორბოდა ფეხმარდაძე და ხელში ქალალდი ეჭირა სამსახურში გაგზავნის შესახებ.

მიცვალებულს მიასვენებდენ. რა იცოდა ფეხმარდაძემ, რომ მიცვალებული ის იყო, რომლის განთავისუფლებულ ადგილს ის იჭერდა. არ იცოდა თორემ შეებრალებოდა და, შეიძლება კიდეც ატირებულიყო. მადლობას მაინც გადაუხდიდა.. მაგრამ რისი მადლობა, — რომ მოკვდა და მისი ადგილი ფეხმარდაძეს დაუტოვა? მართლაც მადლობის ღირსია თორემ, რომ არ მომკვდარიყო, ფეხმარდაძე დღეს ვერ იქნებოდა ასეთ კარგ ხასიათზე.

—:—

დაწესებულებაში ყველა ფეხებში უცქეროდა ფეხმარდაძეს — შიკრიკია და ჩქარი სიარული თუ ეცოდინებაო!

— თქვენი გვარი, — ჰკითხა გამგემ.

— ფეხმარდაძე.

— აბა ვნახოთ, როგორც გვარი ამბობს, თუ ისეთი ხართ.

—:—

დაწესებულებაში ორგვარი შიკრიკია. ერთი — ასე ვსთქვათ, შინაური, ხოლო მეორე — გარეშე. ეს უკანასკნელი ქალაქში და სხვა დაწესებულებებში გასაგზავნად არის. შინაური შიკრიკი კი — შიგვე დაწესებულებაშია და ემსახურება თანამშრომლებს, ასრულებს „შინაურ საქმეებს“.

რა თქმა უნდა, შინაური შიკრიკის მდგომარეობა უკეთესია.

ფეხმარდაძე „გარეშე საქმეთა“ შიკრიკად მიიღეს, თუმცალა მისი წინამორბედი „შინაგან საქმეთა“ შიკრიკი იყო. („გარეშე საქმეთა“ შიკრიკი დააწინაურეს და გადმოიყვანეს აწ გარდაცვალებულ შიკრიკის ალაგას).

მიუხედავად ამისა ფეხმარდაძე მაინც კმაყოფილი იყო ბედის.

—:—

— ფეხმარდაძე!

— ფეხმარდაძე!

— ფეხმარდაძე!

გაიმოდა წარა-მარა ძახილი.

გაისმოდა წარა-მარა ძახილი.

საწყალი ფეხმარდაძე ციბრუტივით ტრიალებდა, რომ ყველა თანამშრომლების განკარგულება შეესრულებინა. წარმოიდგინეთ „შინაგან საქმეთა“ შიკრიკიც კი უბრძანებდა ფეხმარდაძეს; არა თუ „შინაგან საქმეთა“ შიკრიკი, დამლაგებელიც კი ასაქმებდა მას. ერთი სიტყვით, დამლაგებელიდან დაწყებული გამგემდე გათავებული, ყველა მისი უფროსი იყო.

მხოლოდ ადგილკომის ტეხნიკური მდივანი, კომკავშირელი გრიშა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეპყრობოდა „ადამიანურად და ქრისტიანულად“ (როგორც თვითონ ფეხმარდაძე ამბობდა) მას.

— ყველას მაგიერ შენ ნუ კი დარბიხარ. თავის საკუთარ საქმეზე ნუ კი ეგზავნები თანამშრომლებს! — არიგებდა გრიშა, მაგრამ ფეხმარდაძე ვერ ბედავდა „ურჩობას“, ეშინოდა —სამსახურს დავკარგავო.

—:—

გაზეთებში შენიშვნები დაიბეჭდა დაწესებულებების შესახებ. აღნიშნავდენ ბევრ ნაკლს.

— ვიღაც შინაურია! — ეუბნებოდა გამგე საქმეთა-მმართველს და თანაშემწეს. — ყველაფერი ისეა აღწერილი, როგორც ეს სინამდვილეშია. ვიღაც შინაური „ძაღლია“.. მაგრამ ვინ იქნება? კარგი ხანია ჩვენზე არაფერი ყოფილა დაწერილი!

— მე მგონია, რომ ახალი შიკრიკი, ფეხმარდაძე უნდა იყოს. ფსევდონიმიდანაც ეტყობა, რომ ის უნდა იყოს — „სტუმარი“.

— კი, მაგრამ ფეხმარდაძე რა „სტუმარია“? ის ხომ შტატში ჩარიცხულია! — იკითხა თანაშემწემ.

— არა, ჯერ არ არის შტატში ჩარიცხული, — გამოსაცდელად მუშაობს! — მოახსენა საქმეთა-მმართველმა.

— მაშ, აუცილებლად ის არის. ეხლავე ჩანიშნეთ შტატში და გამოიყვანეთ შინაურ შიკრიკად. როცა ასე დავაწინაურებთ, კიდევ აღარ გაგვწერს გაზეთში. დავითხოვდი, მაგრამ უარესია. მუშკორის გადაკიდებას, სჯობს რომელიმე სახელმწიფო გადაიკიდო.

ფეხმარდაძე შტატში ჩარიცხეს. „გარეშე საქმეთა“ შიკრიკობიდან „შინაგან საქმეთა“ შიკრიკად გადმოიყვანეს“ (დააწინაურეს).

დაწესებულებაში ელვის სისწრაფით მოედო ხმა, რომ „ფეხმარდაძე მუშკორი ყოფილა... უფრთხილდით, მოერიდეთ, თორემ გაზეთში გაგვწერს“-ო.

ამის შემდეგ კარგად წავიდა ფეხმარდაძის საქმე. ყველა ამხანაგურად ეპყრობოდა. წარმოიდგინეთ — გამგე ქუჩაში სალამსაც კი აძლევდა და ქუდს თითქმის კიდეც იხდიდა სანახევროდ.

— მე არა ვარ მუშკორების მტერი, პირიქით, ეს არის ჩვენი გამჯანსაღებელი, მაგრამ რა საჭიროა დაწესებულების შინაური, ოჯახურ მდგომარეობის პრესაში გამოხმაურება! — ამბობდა გამგე ფეხმარდაძის გასაგონად.

—:—

დაწესებულებაში ყველა თავის დროზე მოდიოდა. მემანქანე ქალიც კი სარკეში იშვიათად თუ ჩაიხედავდა. ფეხისადგილშიაც არ რჩებოდენ ჩვეულებისამებრ დიდხანს.

სამება ერთარსება

ხშირად, როცა ვინ[illegible] დოდა სამსახურში, [illegible] რომ ფეხმარდაძეს დაენახა მისი ადრე მოსვლა.

შრომის ნაყოფიერება ასი პროცენტით გაიზარდა.

—:—

ერთხელ გამგემ თვალი მოჰკრა, რომ ფეხმარდაძე წერილს სწერდა. გამგეს საგაზეთო წერილი ეგონა და ფეხმარდაძეს დაუძახა თავის კაბინეტში.

— შენ მუყაითი და უნარიანი კაცი ყოფილხარ. ამიტომ მე გადაწყვეტილი მაქვს შენი დაწინაურება. ეხლა რაღაც საქმეები მაქვს, (გაზეთში, რომ გაგვწერეს იმის შესახებ), როგორც კი მოვრჩები ამ საქმეებს აუცილებლად დაგაწინაურებ.—უთხრა შიკრიკს და მხარზე ხელი ორჯერ დაჰკრა ნიშნად თავაზიანობისა.

საერთო კრებაზე ადგილკომის ტეხნიკურმა მდივანმა აშკარად განაცხადა, რომ დაწესებულების შესახებ ის ათავსებდა წერილებს.

მეორე დღესვე ფეხმარდაძე „შინაგან საქმეთა“ შიკრიკობიდან ისევ „გარეშე საქმეთა“ შიკრიკობაზე გადაიყვანეს.

ისევ დაუწყეს:

— ფეხმარდაძე!

— ფეხმარდაძე!

— ფეხმარდაძე!

დარბოდა აქეთ-იქეთ საწყალი ფეხმარდაძე და ყველას ბრძანებას ასრულებდა.

— უი, მეხი კი დაგაყარე! მუშკორი კი არა, ის არ გინდა! — დასცინოდა დაწინაურებელი ქალი.

— დამღუპე კაცი, — ეუბნებოდა ფეხმარდაძე გრიშას, — მუშკორი ვეგონე და კარგად მეპყრობოდენ. ეხლა კი, როცა გაიგეს, რომ ის მუშკორი შენ ყოფილხარ, მე ბუზადაც არავინ მაგდებს.

ისელი.

ᲒᲘᲒᲘᲚᲐ ᲓᲐ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐ

ᲒᲘᲒᲘᲚᲐ ᲡᲝᲤᲚᲣᲠᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ ᲒᲐᲮᲚᲐᲕᲗ ᲔᲠᲗᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲐᲡᲘ, ᲩᲮᲘᲙᲕᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘ ᲒᲚᲔᲮᲘ, ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲡ ᲛᲔᲖᲝᲑᲔᲚᲘᲡᲐ.

ᲥᲐᲚᲐᲥᲨᲘ ᲘᲛᲘᲡᲘ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ ᲒᲘᲒᲚᲐᲐ.

ᲠᲝᲪᲐ ᲒᲘᲒᲚᲐ ᲯᲔᲠ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲙᲝᲛᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲚᲘ ᲘᲧᲝ, ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘ ᲨᲔᲮᲔᲓᲣᲚᲔᲑᲘᲗ, ᲑᲔᲕᲠᲘ „ᲡᲘᲐᲕᲔ“ ᲐᲮᲡᲝᲕᲡ ᲒᲘᲒᲚᲐᲡᲘ: ᲗᲣ ᲡᲐᲧᲝᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲣᲠᲐᲕᲘᲓᲐᲜ ᲯᲕᲐᲠᲘᲡ ᲒᲐᲓᲛᲝᲒᲓᲔᲑᲐ, ᲗᲣ ᲮᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐ ᲛᲝᲧᲠᲐ ᲔᲙᲚᲔᲡᲘᲘᲓᲐᲜ ᲓᲐ ᲛᲐᲗᲘ ᲡᲐᲯᲐᲠᲝᲓ ᲓᲐᲬᲕᲐ, ᲗᲣ ᲔᲙᲚᲔᲡᲘᲘᲡ ᲨᲔᲜᲝᲑᲐᲨᲘ ᲬᲘᲒᲜᲔᲑᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲒᲐᲖᲗᲔᲑᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲐᲓ ᲨᲔᲢᲐᲜᲐ, ᲗᲣ ᲐᲛᲐᲖᲔ ᲒᲐᲜᲠᲘᲡᲮᲔᲑᲣᲚᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲐᲧᲘᲐᲛᲧᲠᲐᲚᲔᲑᲣᲚᲘ „ᲦᲕᲗᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲙᲣᲠᲗᲮᲔᲣᲚᲘ“ ᲛᲦᲕᲓᲔᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲯᲔᲠ ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲔᲠᲘ ᲓᲐ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ—ᲡᲘᲢᲧᲕᲘᲔᲠᲘ ᲐᲜᲣ ᲤᲘᲖᲘᲙᲣᲠᲘ ᲨᲔᲮᲔᲑᲐ, ᲗᲣ, ᲕᲘᲜ ᲛᲝᲡᲗᲕᲚᲘᲡ, ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲠᲐ.

ᲒᲘᲒᲚᲐᲡ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲗᲐᲕᲨᲔᲓᲝᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲡ ᲔᲠᲗᲘ ᲧᲝᲤᲐ ᲰᲥᲝᲜᲓᲐ ᲓᲐᲬᲔᲣᲚᲘ ᲛᲐᲡᲐᲕᲘᲗ ᲮᲐᲜᲨᲘ ᲨᲔᲡᲣᲚ ᲒᲚᲔᲮᲝᲑᲘᲡ ᲬᲠᲔᲨᲘ, ᲗᲣ ᲣᲛᲔᲢᲔᲡᲐᲓ — ᲡᲐᲙᲣᲗᲐᲠ ᲡᲐᲮᲚᲨᲘ, ᲗᲐᲕᲘᲡᲘᲐᲜᲗᲐ ᲬᲠᲔᲨᲘ.

ᲡᲐᲛᲐᲒᲘᲔᲠᲝᲓ, ᲠᲝᲪᲐ ᲒᲘᲒᲚᲐᲡ ᲮᲕᲓᲔᲑᲝᲓᲐ, ᲗᲐᲚᲐᲗᲘᲜᲘᲕᲘᲗ ᲠᲑᲘᲚᲓᲔᲑᲝᲓᲐ ᲔᲡ ᲐᲛᲝᲓᲔᲜᲐ ᲙᲐᲪᲘ ᲐᲛ ᲒᲣᲨᲘᲜᲓᲘᲚᲘ ᲦᲚᲐᲞᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲘ ᲓᲐ ᲡᲘᲢᲧᲕᲔᲑᲘ ᲙᲘ ᲐᲦᲐᲠ ᲒᲐᲓᲛᲝᲓᲘᲝᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲘᲠᲘᲓᲐᲜ, ᲐᲠᲐᲛᲔᲓ ᲞᲘᲠᲓᲐᲞᲘᲠ ᲗᲐᲤᲚᲘ ᲓᲐ ᲨᲐᲠᲑᲐᲗᲘ.

— ᲒᲘᲒᲚᲐ, ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲒᲘᲙᲘᲗᲮᲝ, ᲠᲝᲒᲝᲠ ᲙᲐᲠᲒᲐᲗ ᲛᲧᲐᲕᲡ ᲨᲔᲜᲘ ᲗᲐᲕᲘ, ᲠᲐᲡ ᲐᲙᲔᲗᲔᲑ ᲓᲐ ᲡᲮᲕᲐ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲛᲘᲡᲐᲚᲛᲔᲑᲐ— ᲛᲝᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ, ᲣᲙᲕᲔ ᲘᲬᲧᲔᲑᲝᲓᲐ:

— ᲔᲪᲐᲓᲔ, ᲑᲘᲭᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲝᲑᲐᲛ, ᲔᲪᲐᲓᲔ. ᲡᲝᲤᲔᲚᲡ ᲘᲡᲔᲕ ᲨᲔᲜ ᲗᲣ ᲓᲐᲐᲩᲜᲔᲕ ᲠᲐᲛᲔ ᲮᲔᲚᲡ, ᲗᲝᲠᲝᲛ ᲡᲮᲕᲔᲑᲘ, ᲮᲛᲐ ᲮᲔᲓᲐᲕ, ᲐᲥᲘᲓᲐᲜ ᲧᲕᲔᲚᲐᲜᲘ ᲒᲐᲘᲤᲣᲠᲪᲚᲔᲜ, ᲗᲘᲗᲘᲥᲝᲡ ᲙᲔᲗᲠᲘ ᲒᲕᲬᲘᲠᲓᲔᲡ ᲢᲐᲜᲖᲔ. ᲐᲠᲐ, ᲡᲝᲤᲔᲚᲗᲐᲜ „ᲡᲒᲘᲩᲙᲘᲡ“ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲠᲝᲛ ᲧᲣᲠᲔᲑᲡ ᲒᲕᲘᲗᲮᲝᲜᲓᲔᲡ ᲔᲡ ᲡᲝᲤᲔᲚᲘ ᲠᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲐᲕᲘᲬᲧᲔᲑᲐᲗ, ᲩᲕᲔᲜ, ᲒᲚᲔᲮᲔᲑᲘ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲔᲑᲘ ᲐᲠᲐ ᲕᲐᲠᲗ ᲗᲣ?!.

ᲒᲣᲚᲛᲝᲡᲣᲚᲐᲓ ᲐᲗᲐᲕᲔᲑᲓᲐ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔᲓ ᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲐᲜ ᲨᲔᲜᲘᲨᲕᲜᲐᲡ ᲘᲛ „ᲡᲮᲕᲔᲑᲖᲔ“, ᲠᲐᲗᲐ ᲐᲛᲘᲗ ᲒᲘᲒᲚᲐ ᲣᲤᲠᲝ ᲜᲐᲗᲔᲚ ᲡᲤᲔᲠᲝᲨᲘ ᲬᲐᲠᲛᲝᲔᲓᲒᲘᲜᲐ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ ᲡᲘᲢᲧᲕᲔᲑᲨᲘ:

— ᲐᲑᲐ, ᲨᲔᲜ ᲘᲪᲘ, ᲩᲔᲛᲝ ᲒᲘᲒᲚᲐ, ᲨᲔᲜ ᲛᲐᲘᲜᲪ ᲗᲣ ᲐᲠ ᲛᲘᲒᲕᲐᲢᲝᲕᲔᲑ ᲐᲛ ᲑᲜᲔᲚᲡᲐ ᲓᲐ ᲨᲔᲣᲒᲜᲔᲑᲔᲚ ᲮᲐᲚᲮᲡ.

ᲓᲐᲐᲢᲐᲜᲓᲐ ᲑᲝᲚᲝᲡ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐ ᲒᲘᲒᲚᲐᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲓᲐ ᲒᲐᲜᲨᲝᲠᲓᲔᲑᲝᲓᲐ, ᲗᲣᲛᲪᲐ ᲒᲣᲚᲘᲗ ᲗᲐᲜ ᲛᲘᲰᲥᲝᲜᲓᲐ ᲐᲗᲐᲡᲘ ᲡᲘᲐᲕᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲘᲒᲚᲐᲮᲘᲡ ᲡᲣᲠᲕᲘᲚᲘ ᲒᲘᲒᲚᲐᲖᲔ.

— ᲛᲝᲒᲕᲨᲝᲠᲓᲔ ᲙᲘ ᲐᲠᲐ, ᲤᲔᲮᲔᲑᲡᲐᲪ ᲒᲐᲡᲪᲮᲔᲑᲓᲔ, ᲜᲔᲢᲐᲕᲘ, ᲓᲐ ᲨᲔᲜᲘ ᲑᲣᲠᲓᲦᲐᲪ ᲐᲠ ᲓᲐᲠᲩᲔᲑᲝᲓᲔᲡ ᲐᲛ ᲡᲝᲤᲚᲐᲓᲝ— ᲐᲘ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲘ ᲘᲧᲝ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲡ ᲡᲣᲠᲕᲘᲚᲔᲑᲘ ᲜᲐᲛᲓᲕᲘᲚᲐᲓ ᲒᲘᲒᲚᲐᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ.

ᲑᲝᲚᲝ ᲓᲠᲝᲡ, ᲒᲘᲒᲚᲐ ᲗᲘᲗᲘᲥᲝᲡ ᲛᲘᲣᲮᲕᲓᲐ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲡ ᲒᲣᲚᲘᲡ ᲬᲐᲓᲘᲚᲘᲡᲛ, ᲛᲐᲠᲗᲚᲐᲪ ᲛᲘᲐᲢᲝᲕᲐ ᲛᲐᲜ ᲡᲝᲤᲔᲚᲘ. ᲐᲠ ᲛᲘᲐᲢᲝᲕᲔᲑᲓᲐ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲞᲐᲠᲢᲘᲐᲨᲘ ᲒᲐᲓᲐᲠᲘᲪᲮᲕᲐ, ᲡᲬᲐᲕᲚᲘᲡ ᲒᲐᲜᲒᲠᲫᲝᲑᲘᲡ ᲬᲧᲣᲠᲕᲘᲚᲘ, ᲗᲕᲐᲚᲡᲐᲩᲘᲜᲝ ᲐᲥᲢᲘᲣᲠᲝᲑᲐ ᲓᲐ ᲡᲮᲕᲐ

ᲨᲔᲡᲐᲤᲔᲠᲘ ᲗᲕᲘᲡᲔᲑᲔᲑᲘ ᲗᲐᲕᲘᲡᲐᲡ ᲛᲝᲘᲗᲮᲝᲕᲓᲔᲜ ᲓᲐ ᲝᲠᲒᲐᲜᲘᲖᲐᲪᲘᲐᲛᲐᲪ, ᲐᲠᲐ ᲗᲣ ᲒᲘᲒᲚᲐᲡ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲡ ᲐᲠ ᲣᲪᲐᲓᲐ ᲥᲐᲚᲐᲥᲨᲘ ᲒᲐᲓᲐᲧᲕᲐᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ, ᲗᲘᲗᲝᲜ ᲬᲐᲛᲝᲐᲧᲝᲤᲐ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲐᲖᲠᲘ.

ᲓᲐ ᲐᲘ, ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔᲗ ᲛᲨᲕᲘᲓᲝᲑᲘᲐᲜᲐᲓ „ᲐᲛᲝᲘᲡᲣᲜᲗᲥᲐ“ ᲡᲝᲤᲔᲚᲛᲐ.

ᲓᲐᲛᲨᲕᲘᲓᲓᲐ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲪ.

ᲗᲣᲛᲪᲐ ᲔᲡ „ᲡᲝᲛᲨᲕᲘᲓᲔ“ ᲣᲪᲕᲚᲔᲚᲘ ᲓᲐ ᲨᲔᲣᲬᲧᲕᲔᲢᲔᲚᲘ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ. ᲓᲠᲝ ᲓᲐ ᲓᲠᲝ ᲐᲠᲓᲐᲓᲔᲒᲔᲑᲘᲡᲐ ᲗᲣ ᲔᲒᲠᲔᲓ ᲬᲝᲓᲔᲑᲣᲚ ᲙᲐᲛᲞᲐᲜᲘᲔᲑᲘᲡ ᲞᲔᲠᲘᲝᲓᲔᲑᲨᲘ ᲒᲘᲒᲚᲐ ᲘᲡᲔᲕ ᲩᲜᲓᲔᲑᲐ ᲡᲝᲤᲔᲚᲨᲘ ᲓᲐ ᲛᲘᲡ ᲛᲘᲠ ᲬᲐᲛᲬᲧᲔᲑᲣᲚ ᲡᲐᲥᲛᲔᲔᲑᲡ, ᲠᲛᲚᲔᲑᲡᲐᲪ ᲩᲐᲡᲫᲘᲜᲔᲑᲘᲐᲗ ᲣᲛᲘᲡᲝᲓ, ᲔᲑᲚᲐ ᲘᲡ ᲘᲡᲔᲕᲐᲚᲒᲘᲫᲔᲑᲓᲐ ᲓᲐ ᲐᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲓᲐ.

12 ᲛᲐᲠᲢᲘᲐ.

ᲩᲮᲘᲙᲕᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲒᲚᲔᲮᲝᲑᲐᲡ ᲗᲐᲕᲘ ᲨᲔᲣᲧᲠᲘᲐ ᲡᲐᲡᲝᲤᲚᲝ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲡᲙᲝᲚᲘᲡ ᲓᲘᲓ ᲓᲐᲠᲑᲐᲖᲨᲘ. ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲐ ᲛᲝᲛᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲔᲚᲘ ᲛᲐᲗ ᲛᲝᲗᲮᲠᲝᲑᲡ ᲒᲐᲜᲘᲫᲘᲡᲜᲘᲡ ᲒᲘᲒᲚᲐᲡ ᲔᲒᲠᲔᲓ ᲬᲝᲓᲔᲑᲣᲚ **ᲗᲔᲑᲔᲠᲕᲚᲘᲡ** ᲠᲔᲕᲝᲚᲘᲣᲪᲘᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ. ᲬᲐᲡᲣᲚᲡ ᲐᲕᲠᲘ ᲠᲐᲛ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ ᲓᲠᲝᲘᲡᲐ ᲗᲣ ᲐᲮᲐᲚᲘᲪ ᲨᲔᲣᲠᲘᲐ ᲛᲝᲛᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲔᲚᲛᲐ ᲓᲐ ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲘ ᲔᲡ ᲘᲡᲔᲗ ᲜᲐᲘᲠᲐᲓ ᲨᲔᲐᲤᲐᲠᲓᲐ ᲓᲐ ᲨᲔᲐᲗᲐᲜᲮᲛᲐ, ᲠᲝᲛ ᲒᲚᲔᲮᲝᲑᲐ ᲓᲘᲓᲐᲗ ᲜᲐᲡᲘᲐᲛᲝᲕᲜᲔᲑᲘ ᲓᲐᲠᲩᲐ.

— ᲙᲐᲘ ᲮᲐᲜᲘᲐ, ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲓᲐᲬᲧᲝᲑᲘᲚᲘ ᲚᲐᲞᲐᲠᲐᲙᲘ ᲐᲠ ᲛᲝᲒᲕᲘᲡᲛᲔᲜᲘᲐ, ᲐᲡᲐᲚᲚᲝ! ᲙᲐᲘ ᲑᲘᲭᲘ ᲓᲐᲓᲒᲐ ᲔᲡ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲒᲘᲒᲚᲐ...

ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲛ ᲔᲠᲗ ᲐᲮᲚᲝᲑᲔᲚ ᲒᲚᲔᲮᲡ ᲛᲝᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲐ ᲠᲝᲛ ᲒᲐᲗᲐᲕᲓᲐ ᲓᲐ ᲓᲐ ᲠᲑᲐᲖᲘᲓᲐᲜ ᲮᲐᲚᲮᲘ ᲗᲘᲗᲥᲛᲘᲡ ᲬᲐᲕᲘᲓ-ᲬᲐᲛᲝᲕᲘᲓᲐ, ᲗᲘᲗᲝᲜ-ᲝᲠᲝᲚᲐ-ᲚᲐ ᲘᲧᲝ ᲯᲔᲠ ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲐᲥᲐ-ᲘᲥ ᲓᲐᲠᲩᲔᲜᲘᲚᲘ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲡᲘᲢᲧᲕᲔᲑᲘᲗ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲛ ᲮᲛᲐ-ᲛᲐᲦᲚᲐ ᲒᲐᲜᲒᲣᲑ ᲘᲛᲘᲢᲝᲛ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲛᲔᲖᲝᲑᲔᲚᲡ, ᲠᲐᲗᲐ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘ ᲡᲘᲢᲧᲕᲔᲑᲘ ᲒᲐᲔᲒᲝᲜᲔᲑᲘᲜᲐ ᲒᲘᲒᲚᲐᲡᲗᲕᲘᲡ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ, ᲛᲝᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ, ᲘᲥᲕᲔ ᲨᲝᲠᲘ-ᲐᲮᲚᲝᲡ ᲡᲙᲝᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲡ ᲠᲐᲚᲐᲪᲐᲡ ᲔᲚᲐᲞᲐᲠᲐᲙᲔᲑᲝᲓᲐ.

ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲡ ᲡᲘᲢᲧᲕᲔᲑᲡ ᲒᲘᲒᲚᲐᲛ ᲛᲐᲠᲗᲚᲐᲪ ᲛᲝᲰᲙᲠᲐ ᲧᲣᲠᲘ ᲓᲐ, ᲐᲠᲪ ᲕᲘᲢᲧᲣᲕᲘ, ᲠᲝᲛ ᲐᲠ ᲘᲐᲛᲐ.

ᲛᲝᲑᲠᲣᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲡ ᲣᲙᲕᲔ ᲬᲘᲜ ᲨᲔᲔᲩᲔᲠᲔᲑᲐ ᲡᲐᲮᲔ-ᲛᲝᲚᲝᲛᲐᲠ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲡ.

— ᲐᲐᲐ, ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲡ ᲩᲔᲛᲘ ᲣᲚᲠᲛᲔᲡᲘ ᲡᲐᲚᲐᲛᲘ.

— ᲒᲘᲒᲚᲐᲡ ᲗᲐᲕᲘ ᲛᲘᲪᲝᲙᲪᲚᲝᲡ ᲦᲛᲔᲠᲗᲛᲐ, ᲕᲔᲦᲐᲠ ᲨᲔᲘᲙᲐᲕᲐ ᲗᲐᲕᲘ, ᲠᲝᲛ ᲦᲛᲔᲠᲗᲘ ᲐᲠ ᲔᲑᲡᲔᲜᲔᲑᲘᲐ.

ᲒᲘᲒᲚᲐᲡ ᲪᲝᲢᲐ ᲣᲡᲘᲐᲛᲝᲕᲜᲔᲑᲐ ᲓᲐᲔᲢᲧᲝ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲦᲐᲠ ᲐᲬᲧᲔᲘᲜᲐ ᲮᲐᲜᲨᲘ ᲨᲔᲡᲣᲚ ᲒᲚᲔᲮᲡ ᲓᲐ ᲘᲧᲣᲩᲐ.

— ᲫᲐᲚᲘᲐᲜᲘ ᲙᲘ ᲘᲧᲝ ᲨᲔᲜᲘ ᲓᲦᲔᲔᲕᲐᲜᲔᲚᲘ ᲛᲣᲡᲐᲘᲤᲘ, ᲩᲔᲛᲝ ᲒᲘᲒᲚᲐ.

ᲓᲐᲘᲬᲧᲝ ᲘᲡᲔᲕ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲛ.

— ᲛᲔᲝᲚᲝᲗ ᲔᲠᲗᲘ ᲕᲔᲠ ᲐᲛᲘᲮᲡᲜᲘᲐ: „ᲗᲔᲑᲔᲠᲕᲚᲘᲡ ᲠᲔᲕᲝᲚᲘᲣᲪᲘᲐ“-Ო ᲒᲐᲘᲫᲐᲮᲘᲗ ᲓᲐ ᲔᲡ ᲛᲐᲠᲢᲘ ᲠᲐᲚᲐ ᲨᲣᲐᲨᲘᲐ. ᲒᲐᲜᲐ, ᲠᲐᲪ ᲙᲘᲠ-ᲓᲐᲘᲠᲔᲕᲐ, ᲡᲣᲚ ᲛᲐᲠᲢᲡ ᲣᲜᲚᲐ ᲓᲐᲐᲬᲘᲠᲝᲗ?!..

— ᲮᲐ-ᲮᲐ-ᲮᲐ-ᲮᲐ... ᲒᲐᲓᲐᲮᲐᲠᲮᲐᲠᲐ ᲒᲘᲒᲚᲐᲛ. ᲗᲘᲗᲘᲥᲝᲡ ᲐᲛ ᲛᲪᲘᲠᲔ ᲒᲐᲣᲒᲔᲑᲠᲝᲑᲐᲡ ᲮᲣᲛᲠᲝᲑᲐᲗ ᲐᲠᲗᲛᲔᲕᲡᲝ.

— ᲔᲡ ᲡᲣᲚ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲡᲢᲘᲚᲘᲡ ᲒᲠᲔᲚᲘᲐ, ᲩᲣᲛᲝ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐ!—ᲣᲗᲮᲠᲐ ᲒᲘᲒᲚᲐᲛ ᲮᲔᲚᲘᲡ ᲛᲮᲐᲠᲖᲔ ᲓᲔᲙᲕᲘᲗ.

— ᲐᲘ, ᲕᲔᲦᲜᲐᲪᲕᲐᲚᲔ ᲐᲛ ᲮᲐᲚᲮᲡ, ᲗᲝᲠᲔᲛ ᲥᲔ ᲕᲔᲣᲧᲠᲔᲑᲝᲓᲘᲗ ᲐᲮᲚᲐ ᲡᲘᲑᲜᲔᲚᲔᲡᲐ ᲓᲐ ᲨᲔᲣᲒᲜᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲨᲘ!..

ᲐᲛᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲪᲝᲢᲐ ᲬᲐᲛᲣᲡᲐᲘᲤᲘᲡᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ, ᲛᲔᲖᲝᲑᲚᲔᲑᲘ ᲒᲐᲜᲨᲝᲠᲓᲔᲜ ᲔᲠᲗᲛᲐᲜᲔᲗᲡᲐ. ᲒᲘᲒᲚᲐ ᲨᲔᲯᲓᲐ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲪᲮᲔᲜᲖᲔ ᲓᲐ ᲒᲐᲣᲦᲒᲐ ᲒᲖᲐᲡ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡᲙᲔᲜ.

— ᲠᲐᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲘ, ᲑᲘᲭᲘᲐ? ᲠᲐᲨᲘ ᲓᲐᲛᲔᲢᲧᲝᲗ ᲛᲔ ᲔᲡ ᲡᲘᲐᲮᲚᲔ? ᲣᲬᲘᲜ ᲗᲣ ᲜᲘᲙᲝᲚᲝᲖᲘ ᲘᲧᲝ, ᲥᲔ ᲔᲦᲓᲝᲗ ᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡ. ᲛᲔ ᲙᲘ ᲡᲐᲮᲐᲭᲐᲞᲣᲠᲔ ᲤᲥᲕᲘᲚᲘ ᲡᲐᲮᲚᲨᲘ ᲐᲠᲐ ᲗᲣ ᲛᲐᲠᲢᲝ ᲙᲐᲠ ᲓᲦᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ, ᲣᲑᲠᲐᲚᲝᲗ ᲓᲦᲔᲡᲐᲪ ᲐᲠ ᲒᲐᲛᲬᲧᲕᲔᲢᲘᲐ. ᲘᲛᲘᲡᲗᲐᲜᲐ ᲬᲔᲚᲘᲬᲐᲓᲘ ᲠᲐᲒᲐ ᲩᲐᲛᲝᲛᲘᲐᲠᲓᲐ, ᲔᲠᲗᲘ ᲡᲐᲛᲘ ᲝᲗᲮᲘ ᲚᲘᲑᲘᲜᲘ ᲛᲐᲘᲜᲪ ᲐᲠ ᲒᲐᲓᲐᲛᲔᲮᲐᲓᲐ, ᲐᲮᲚᲐ ᲠᲝᲛ ᲬᲔᲚᲘᲬᲐᲓᲘ ᲘᲡᲔ ᲒᲐᲕᲐ, ᲔᲠᲗᲘᲡ ᲚᲐᲖᲘᲗᲘᲐᲜᲐᲓ ᲕᲔᲠᲪ ᲙᲘ ᲒᲐᲕᲓᲔᲑᲘ!.. ᲢᲠᲐᲥᲢᲝᲠᲘᲗ.. ᲨᲔᲜ ᲗᲘᲗᲝᲜ ᲛᲝᲮᲐᲜᲘ ᲢᲠᲐᲥᲢᲝᲠᲘᲗ ᲗᲣ ᲙᲐᲘᲐ!

ᲘᲡᲔᲗᲘ ᲡᲐᲧᲕᲔᲓᲣᲠᲘᲗ ᲓᲐ ᲪᲘᲜᲘᲖᲛᲘᲗ ᲒᲐᲐᲓᲔᲕᲜᲐ ᲣᲙᲐᲜ ᲔᲡ ᲡᲘᲢᲧᲕᲔᲑᲘ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲡ ᲛᲘᲛᲐᲕᲐᲚᲡ ᲒᲘᲒᲚᲐᲡ, ᲠᲝᲛ ᲒᲔᲒᲝᲜᲔᲑᲝᲓᲐᲗ, ᲜᲘᲙᲝᲚᲝᲖᲘ ᲠᲝᲛ ᲪᲘᲪᲮᲚᲐᲚᲘ ᲓᲐᲠᲩᲜᲘᲚᲘᲧᲝ, ᲗᲘᲗᲘᲥᲝᲡ ᲘᲡ ᲛᲝᲣᲮᲜᲐᲕᲓᲐ ᲛᲘᲬᲐᲡ, ᲛᲝᲣᲗᲔᲡᲓᲐ, ᲛᲝᲣᲧᲕᲐᲜᲓᲐ, ᲛᲝᲣᲚᲔᲬᲓᲐ, ᲛᲝᲣᲤᲥᲕᲐᲕᲓᲐ, ᲛᲝᲣᲬᲔᲚ-ᲒᲐᲣᲛᲢᲙᲘᲪᲐᲕᲓᲐ, ᲒᲐᲛᲝᲣᲪᲮᲝᲑᲓᲐ ᲓᲐ ᲛᲝᲐᲠᲗᲛᲔᲕᲓᲐ ᲩᲮᲘᲙᲕᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲔᲚ ᲒᲚᲔᲮᲡ ᲒᲘᲒᲘᲜᲘᲐᲡ ᲧᲘᲠᲛᲘᲖᲘᲗᲘᲗ ᲗᲔᲗᲠᲘ ᲞᲣᲠᲡᲝ.

ᲝᲜᲘᲡᲘᲛᲔ.

ᲩᲝᲮᲐᲢᲐᲣᲠᲘ

ᲕᲘᲗ ᲬᲐᲕᲔᲚᲝᲑᲓᲐ ᲬᲐᲕᲔᲚᲐ
ᲐᲦᲐᲠ ᲬᲐᲕᲔᲚᲝᲑᲡ ᲐᲛ ᲓᲠᲝᲛᲘ.
(ᲜᲔᲢᲐ ᲠᲐ ᲜᲐᲮᲐ ᲡᲐᲔᲠᲗᲝᲗ
ᲔᲠᲗᲘᲐ ᲫᲕᲔᲚᲘ ᲒᲐᲬᲜᲘᲚᲘ
ᲔᲠᲗᲘᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲜᲓᲠᲝᲛᲘᲡ?)
ᲔᲠᲗᲘᲐ ᲫᲕᲔᲚᲘ, ᲒᲐᲬᲜᲘᲚᲘ,
ᲛᲔᲝᲠᲔ—ᲙᲘᲓᲔᲕ ᲐᲮᲐᲚᲘ...
ᲝᲠᲘᲕᲔ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲙᲘ ᲛᲦᲔᲠᲘᲡ,
ᲗᲣ „ᲔᲠᲐ“-ᲨᲘᲐ ᲤᲐᲠᲗᲐᲚᲘ!..
„ᲡᲘᲛᲦᲔᲠᲘᲐ“ ᲝᲠᲗᲐᲕ ᲧᲛᲐᲬᲕᲘᲚᲗᲐ
ᲒᲐᲡᲐᲒᲔᲑᲘᲐ ᲐᲓᲕᲘᲚᲐᲗ...
(ᲕᲘᲐᲜ ᲐᲠ ᲘᲛᲦᲔᲠᲔᲑᲡ, ᲗᲣ ᲗᲣᲛᲐᲜᲡ
ᲔᲠᲗᲐᲓ „ᲧᲚᲐᲠᲘ“ ᲣᲬᲐᲛᲡ ᲡᲐᲓᲘᲚᲐᲗ?)
ᲛᲐᲠᲐ ᲙᲘᲗᲮᲕᲐᲐ: „ᲡᲐᲑᲐᲝ!
ᲡᲐᲘᲗ,ᲡᲐᲘᲓᲐᲜ, ᲡᲐᲓᲐᲝ?
ᲓᲦᲘᲣᲠ ᲝᲠ ᲛᲐᲜᲔᲗᲡ ᲠᲕᲐᲡ ᲐᲓᲔᲑ—
ᲡᲐᲥᲛᲔᲐ ᲛᲔᲢᲐᲗ ᲡᲐᲓᲐᲕᲐ!...
ᲬᲐᲕᲔᲚᲐ ᲙᲘ ᲖᲘᲡ „ᲙᲐᲡᲐᲑᲨᲘ“
ᲗᲘᲗᲘᲗᲥᲝᲡ ᲑᲠᲫᲔᲜᲘᲐ—ᲡᲐᲚᲝᲡᲘ
ᲓᲐ ᲙᲘ ᲐᲠ ᲘᲪᲘᲡ ᲛᲐᲖᲔᲪ, ᲠᲝᲛ
ᲤᲣᲗᲝᲜᲘᲗ ᲰᲧᲠᲘᲐ „ᲓᲐᲜᲝᲡᲘ“
ᲒᲝᲓᲠᲘᲗ ᲬᲘᲜ ᲣᲓᲒᲐᲡ ᲡᲘᲒᲚᲐᲮᲔ,
ᲡᲮᲕᲐᲒᲐᲜ ᲓᲐᲔᲫᲔᲑᲡ ᲐᲕᲝᲑᲐᲡ,
ᲕᲔᲠ „ᲮᲔᲓᲐᲕᲡ“ ᲑᲘᲭᲔᲑᲡ ᲩᲐᲬᲙᲐᲞᲣᲚᲡ,
ᲒᲐᲓᲐᲛᲮᲣᲚᲡ ᲜᲐᲗᲔᲡᲐᲝᲑᲐᲡ!...
ᲠᲝᲛ ᲙᲘᲜᲙᲚᲝᲑᲔᲜ... ᲠᲐ ᲕᲣᲣᲗᲝᲗ,
ᲐᲩᲕᲔᲜᲝᲜ ᲮᲐᲚᲮᲡ, ᲠᲝᲛ „ᲕᲘᲗᲝᲛᲓᲐ“...
ᲘᲡᲔ, ᲙᲘ, ᲨᲘᲒᲜᲘᲗ ᲓᲛᲝᲑᲐᲐ“...
ᲬᲐᲕᲔᲚᲐᲛ ᲘᲪᲘᲡ ᲔᲡ ᲧᲕᲔᲚᲐ,
ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲡᲚᲣᲛᲡ... ᲡᲬᲝᲠᲘ ᲗᲮᲠᲝᲑᲐᲐ,
ᲗᲣ ᲓᲛᲣᲠᲐᲓ ᲛᲔᲢᲧᲕᲘᲗ: ᲛᲘᲡᲒᲐᲜ ᲔᲡ
ᲣᲔᲭᲕᲝ ᲗᲐᲚᲚᲘᲗᲝᲗᲐᲐ“...
ᲛᲘᲘᲦᲔ ᲪᲜᲝᲑᲐᲗ ᲢᲐᲠᲢᲐᲠᲝᲖ,
(ᲡᲐᲥᲛᲔᲐ ᲛᲔᲢᲐᲗ ᲐᲓᲕᲘᲚᲘ,)
ᲛᲝᲜᲓᲔᲡ ᲬᲐᲕᲔᲚᲐ ᲐᲠᲮᲘᲕᲨᲘ,
ᲛᲔ ᲓᲐᲛᲩᲔᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲐᲓᲒᲘᲚᲘ“..*)

ᲐᲮᲐᲚᲐ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შურუმ ბურუმ

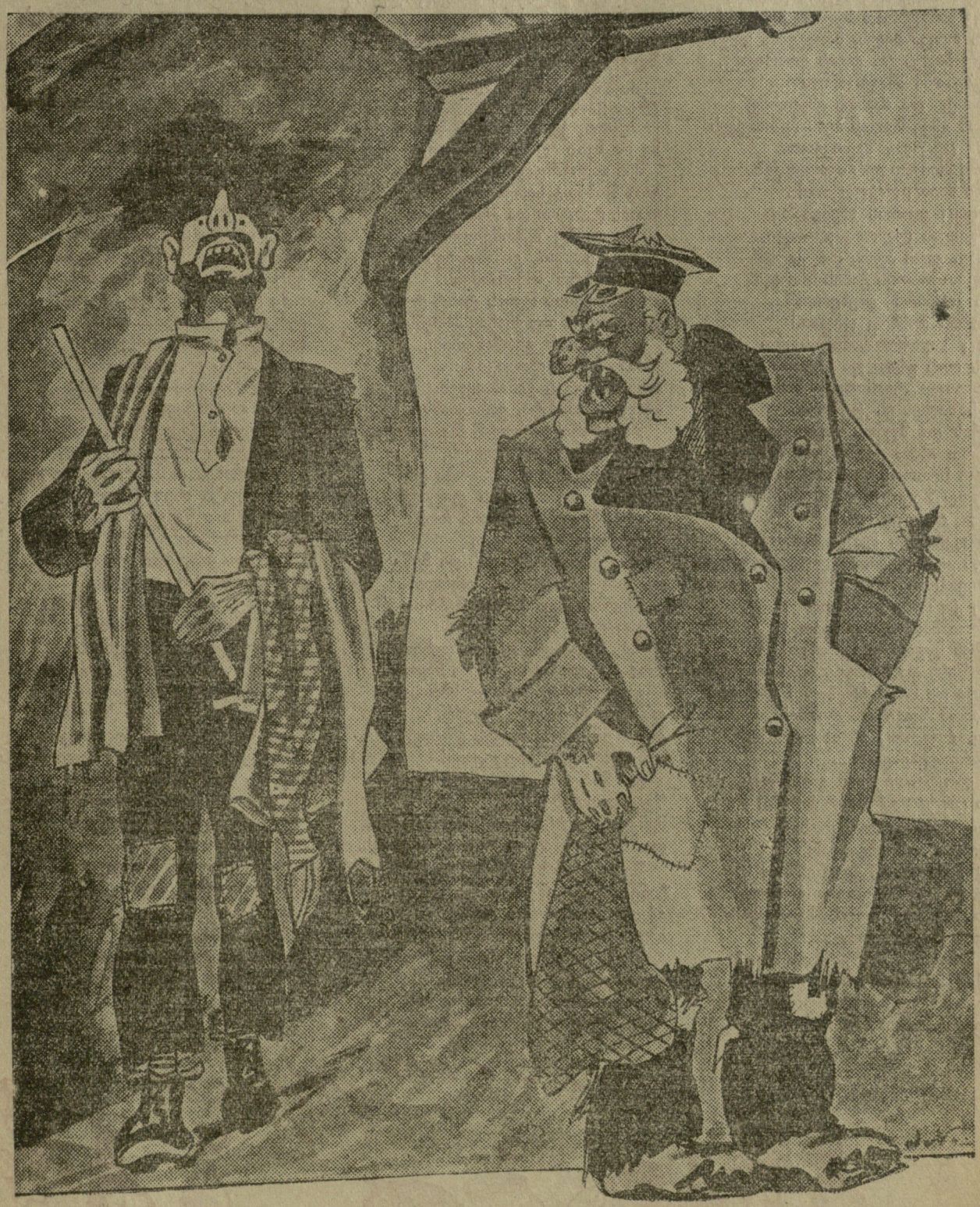

— ხტარი ვეში... კამუ ეს პრადაშ... ხარა-ხურა.
— რას ჩამაცივდა ეს ოხერი!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სათებერვალო მიმოხილვა (პოლიტიკური, რა თქმა უნდა)

მე კელოგის პაკტით ვიწყებ
მიმოხილვას პოლიტიკურს,
რადგან ზავი შეც მსურს დიდად,
თუმცა საჩხუბრად ხელიც მიხურს!
და როცა ხელს, მარჯვენა ხელს
ვაწერ პაკტს და დღეს ვთარიღავ,
მარცხენაში ამავე დროს
ლინანდიტს და ასანთს ვმჯიღავ,
რომ იქვე მდგომ ჩემს მეზობელს
სადმე ცეცხლი შევუკეთო,
და თუ მთლად ვერ ავაფეთქებ,
ჯორი მაინც დავუფეთო!..
კიდეც ჯორის ხსენებაზე
წამაგონდა ლლოიდ-ჯორჯი.
ეხედავ, კაცი პურს და კარაქს
ეტრფის: ახსოვს ჭამის ბორჯი!
და კვლშირის **ესესერთან**
იგი არის მომხრე დიდათ!
ზღვაც სავაჭრო-სამიმოსვლო
უჩანს იმას გზათ და ხიდათ.
მხოლოთ—„ტვინთხელ მინისტრებმა
რომ ჩაშალეს ეს კავშირი,
კარაქის და პურის ნაცვლად
ესჭამოთ ახლა ქვანახშირი?!“.
კაცი სწორად სვამს აქ საკითხს,
მხოლოდ ზედ ვინ უპასუხებს?
ალბათ, ისევ ის მინისტრი,
ვინც უკოცნის მეფის მუხლებს!
ჩვენ კი ვეტყვით ლლოიდ-ჯორჯსა
და ბევრს სხვასაც ერთობ მშვიდათ:
—თუ კავშირი **ესესერთან**
საჭიროა მათთვის დიდათ,
მაშინ ნულარ უყურებენ
ძველ წესს და ბორჯს, ფერი-ფერ შე
მეფეცა და მინისტრებიც / მზრალს.
გაატანონ ზღვისკენ ტემზას!
ისე, როგორც ეს ნიკოლოზს
დაემართა **ესესერში...**
კაცს ლოვლათი რომ გაგაჩნდეს,
უნდა ცოტაც გქონდეს ჭერში!
ამის შემდეგ, მოვიკითხავ
შვეიცარიას თუ ნორვეგიას:
მეფის ნარჩენს ამ ქვეყნებშიც
ზღვისკენ ვუზამ გრიალ-გრიალს,
რომ იქიდან ზღვის ზვირთებმა
მოასალონ იგი ნევას...
შზის სინათლის ჭვრეტა არ სჯობს
მეჯის ტახტ ქვეშ ღამის თევას?!.
ამის შემდეგ, ჰოლანდიას
მივაცურო უნდა ნავი:
აქაც არის მეფის ლეში,
სუნი რომ სდის გულსაკლავი!
მარტო ვილჰელმ ჰოჰენცოლერნს
ვიკმარებდი მე ამ ხელად,
ულვაშით რომ დავითრევდი
ზღვის ზვირთების შესართველად!..
კვლავ გადავალ ბელგიაში,
უნდა ვნახო ვანდერველდე:
—ბუსიო, ენილ! ერთის წამით
მე ის შენი ალბერტ მანდე,
მის გადასარეულს რომ ვაწიო,
ვით ნობათი სათებერვლო!
თავის ტახტით და პრინცებით
ის მე თავზე წემომეფლო!..
იქვე დანეთ ვინახულებ
და სატახტო კოპენჰაგენს,
არ დავინდობ მეფის ტახტ-ტუხტს,
ჯავშნითაც თუ ვნახავ ნაშენს!...
გადმოვიარ გერმანეთით,
ვნახავ ჩეხო-სლოვაკიას:
ალექსანდრეს ვინახულებ,
მეფეს, ფაშისტს, ვარაყიანს.
მას ყინწის ტარით წინ გავიგდებ
და ჩავუყვავ ემბანუილს,
კაცი, რომში რომ მეფობს და
ყლაპავს მუსოლინის ტყუილს!..
ამას წინად ვატიკანს რომ
მიუთვალა მილიარდი,
ყველა ერთად—ზღვას და მეწყერს,
და მათ უკანც—ჩემი დარდი!..
ხმელთა შუა ზღვის ნაპირ-პირ
მივაცურებ ნავს მონაკოს:
მე მის კორბელს ავსწევ ფეხით,
რომ თავით ზღვის სილა ნაყოს!..
გადავლახავ შემდეგ სპარსეთს
და იქიდან ბივალ გეჯასს,
თუ რომ ალბნე მეფეს ვნახავ,
ორ დავტოვებ დაუქეფავს!
და ნიპონის კუნძულებზეც,
შევაშფოთებ მუცუ-ხიტოს:
მემკვიდრეებს სულ დავუფერთხ,
დე, საფლავმაც თითონ ხვრიტოს!..
შემდეგ ვნახავ ზოგ-ზოგ კუნძულს,
ჩინელსა და ინდო-ჩინეთს,
აქ თუ სადმე მეფე ვნახე,
იმას იმდენს ვეჩიჩინებ,
სანამ ტახტით კისრა-კისრით
გადავაგდებ დაბლა ყირას,
თუმცა ბარტო მე ვინა მსჯის,
რომ ვსტირიდე სხვის სატირალს?!.
მხოლოდ კეთილ ხალხის იმედს
გულით თანვე დავატარებ,
ვიბრძვი, სანამ უმეფობას
ქვეყნად მთლად არ დავამყარებ,
და საბჭოთა წყობილებას
ნიადაგს არ შეუმზადებ!..
დიახ, ასე ბეჯითობას და
ყველგან მის ტახტს ომს ვუცხადებ!
მხოლოთ ერთგან და ისიც კი,
დროებითად, გერზრახ მხოლოთ,
საჭიროა ერთი ნეფე,
ერთად ერთი რომ ვიყოლოთ,
რათა ქვეყნის გარდაქმნაში
მან ჩალიის თავისი ჯანი,
თორემ ისე... ტახტი—მეფეს?
ვერ მიეართვა ბადრიჯანი!..
მე ტახტიდან ყველა მეფეს
ვერეკები მალალის, განა,
რომ დავზოგო რომელიმე?
განა, არის ლილახანა?!.
მხოლოთ ერთი იმათგანი
მეფე, აი, აცანულა,
ქაბულიდან გაქცეული,
ყანდაარს რომ დამალულა,
მას დროებით მხოლოთ თუ კვლავ
დავაბრუნებ ისევ ქაბულს,
მცირედ მის წამეფებაზე
ჯერ-ჯეროობით ვრჩები ყაბულს!
მიიჩხრიკოს, მოიჩხრიკოს,
ვით ეზოში კარგი კრუხი:
შესწყდეს ორგვლივ ეს ამბოხი
და ეს ხმლების ჩახა-ჩუხი...
ინგლისელი ლაურენსის,
თუ სხვა „ენსის“ შესწყდეს ძრომა:
ხალხს სინათლე მიეფინოს,
გაბატონდეს ქვეყნად შრომა,
და შემდეგ კი ამ მეფესაც
არ დავსტოვებ ტახტზე მჯდომელს...
მეფობა და ტახტზე ჯდომა
დღეს ეკუთვნის მხოლოთ მშრომელს!
თებერვალმა ეს დაიწყო,
ოქტომბერმა მოათავა,
ალბათ, ყველგან მსოფლიოში
საამისო დადგა ჰავა!
და კელოგის ზავის პაკტიც
ნიშანია იმის, რომა,
მეფისა და ტახტის ადგილს,
გაბატონდეს უნდა შრომა!..

ბაზირა.

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲝᲠᲘ ᲡᲣᲠᲐᲗᲘ

გაკრასკული, წითელ ტუჩებით.
ფერმკრთალი სახე
გაკრასკული წითელ ტუჩებით.
თვალნი ჩამქრალნი
უძილობით დაუყუჩები.
ელავენ თვალი
უმარულით ცბა-ლაყუჩები,
თმები—გაწეული,
ცხელ გაზებით ნახუჭუჭები.
თუ ზამთარია,
ფეხს აცვია ძძიმე ბოტები.
ყველას უღიმის:
ზოგს სიამით, ზოგს ბოროტები
მიდის ქუჩაში,
ხელთ უპყვრია ყალბი ნოტები
იკერავს კაბებს
ყოველ თვეში ახალ მოდებით.
მის მკერდს, გაღეღილს,
არ ეყოფა ფუოობით პუდრი,
მისი მკლავები,
მაკარონის, ხეტავ, რას უდრის?
მისი გონება,
ქარაფშუტა და ხან კი „მუდრი“,
ხან ბოროტია,
ხან ემჩნევა სიმშვიდე ნუკრის!..
თმას თუ ჭალარა
შეეპარა. ღღებავს ინით.
ფეხქვეშ ეცემა,
იცის ხშირად ყალბი ჭკიტინი.
ყოველ კოტეებით
საავსე არის ეზისი ტვინი,
მან მოლარეებს
გააცალა „ოპერეტი“-თ ღდინი!..
კაფე, თეატრი,
საყვარელი მისი ოპერა,
არ წაიყვან და,
სამუდამოდ ჩაგთვლის ოხერად.
ლამით, თუ ბნიც
საშურმა სიო მობერა,
ფეირნობს ბალში,
ნაცნობ ადგილს ფრთხილად მოზვე-
რავს.

როცა დადგება
ის სარკის წინ, ზანტი მთქნარებით,
ხან სევდიანი,
ღიმილით და ხან გახარებით:—
ის ფიოგონებს
ჩოხოსან ვაჟს, ლრმა მწუხარებით,
სამუდამოდ
რომ დაულუქა გულის კარები.
რბილ საავარძლში
ჩაინსხვრევა გამტყდარ შუშებად
ძველ მოგონებით
სურს ბრილიანტის გამოშუშება..
ბაგრამ... თვალები
ნაუჭრება დამჭკნარი ნუშებად
და ყოველგვარი
იმედები ჩაეფუშება!..

II

აბა, შეხედე, როგორ ბოლავს
ქარხნის მილები.
მათ აგონდებათ ძველი სევდა
და ტკივილები.
საყვარი უხმობს ზვიადური
მხნე ღიმილებით
და ქარხანაში გროვდებიან
შრომის შვილები.
წითელ თავსაფრით თავწაკრულნი
რბიან ქალები,
შრომის ზეიმით რომ უცინის
იმათ თვალები.
ეკვეთენ დაზგებს სიხალისით
და გაბალებით,
წინად რომ სევდათ მწარე ბედი,
ტანგვა-წვალებით...
ასეთი შრომის სიყვარული
სად არის, სადა?
იმას ტანს ჰფარავს სამოსელი,
უბრალო, სადა.
იცი თუ არა, იმან წინად
რა განიკადა?..
მის თვალებს წინად საშინელ
ცრემლები სწვავდა.
დილით ადგება, როს ქარხან
საყვარებს უშვებს.
როცა საყვარი ათიათასს
მოუხმობს მუშებს,
ის საბუშაოდ ეშურება,
მიარღვევს ჭუჩებს,
ყრასკის მაგივრად, ღიმილი ჰფენს
მის ლამაზ ტუჩებს.
მის როიალი—მანქანაა,
ყოველად ძლიერი.
მისმა სიმღერამ გამოიხსნა
მონა-მშიერი.
ვისაც არ მოსწონს იმისი ხმა,
მისი იერი
იყოს სატანა, სალახანა
და ბიწიერი!..
აბა, შეხედე, როგორ ბოლავს
ქარხნის მილები.
საყვარი უხმობს ზვიადური,
მხნე ღიმილებით.
წითელ თავსაფრით თავწაკრულნი
ლები—ქალები,
ეკვეთენ დაზგებს, სიხალისით
და გამალებით!..

ᲖᲝᲠᲐᲑ.

ᲚᲘᲐ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲢᲐᲠᲢᲐᲠᲝᲖᲡ

ტარტაროზ, ლია წერილით
ვბედავ გაუწყო შემდეგი:
მაქსიმე „მწარე“-ს ქუჩაზე
ჩამოიარო ეგები.
შემოდი ჩვენსა სტამბაში
მიავლ-მოავლე თვალები.
ჩანგალიც თან იქონიე,
ტარტაროზ, გენაცვალები,
ადგილკომისა მდივანი
ვასილი ტოკარევია;
ორ საათამდე სტამბაში
ვერ ნახავთ — ასე სჩვევია.
ჩვენ გვეუბნება: „კავშირში
ვიყავ საქმეზე წვეული,—
კავშირიდან კი გვირეკენ:
„ხომ არ გინახავთ წყეული?“.
„ბოროტი ენით“ ამბობენ:
— უყვარს ნამეტურ ძილიო,
ბალთაში თავის ჩადება
და მოსვენება ტკბილიო.
ერთი რამ არის აქ კიდევ
ტეხნიკის ბოლო მიღწევა,
(მუშებისაგან მის მომყვანს
მისდის გინება და წყევლა); ;
ადამიანის მაგიერ
სტამბას დარაჯობს ცხოველი.
(ეხლა კი მეჯერა, ამ ქვეყნად
შესაძლო არის ყოველი).
ღლისით და ღამით ამ ცხოველს
საამწყობო აქვს ბინათა,
შიგ დანავარდობს როგორც სურს
და გაუხდია შინათა.
„ოხრანა ტრუდა“ ამ ამბავს
უცქერის გულხელ დაკრეფით.
ცხოველი კი თავს გვაბეზრებს
მუდამ წუწკუნით და ყეფით

ᲨᲘᲜᲐᲣᲠᲘ.

ნაგანი კალმის წინაამდეგ

მიუხედავად იმისა, რომ ამ ბოლო დროს მუშა-და გლეხ კორესპონდენტთა დევნა გახშირდა, მათი მოძრაობა მაინც სწრაფად იზრდება და ფართოვდება.

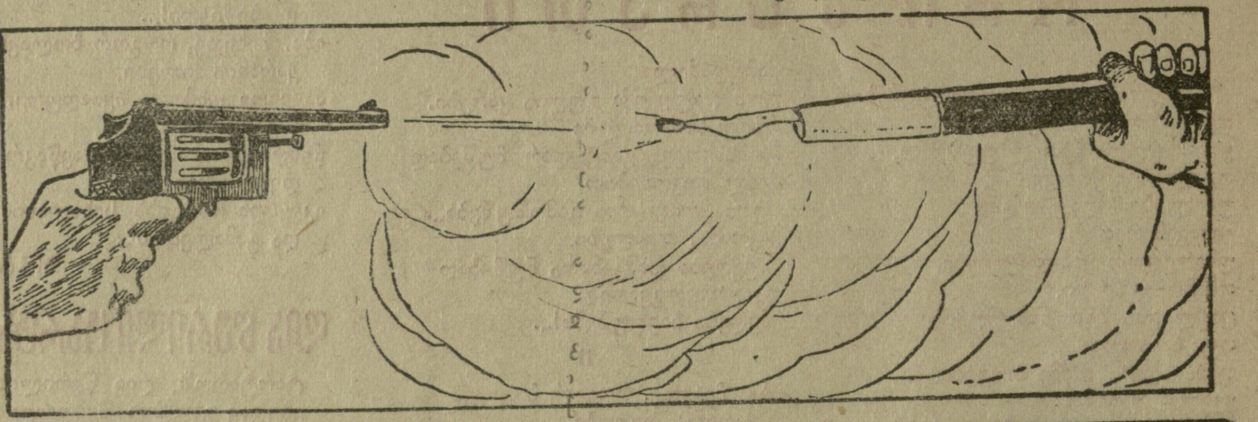

შეპრეკილაძის ლექსები

ტაში-ტუში! დიფტი-პიტომ
დიფტი-პიტომ! ტუში-ტაში.
თავში რაღაც მილიტინებს,
გამეყინა ტვინი თავში.
დიფტი-პიტომ, დაფტი-პიტომ,
დიფტიპიტომ, თურა-ლალე
ჩემი ცოლი გაიყვანეს—
ალმასკომის თავმჯდომარეთ.
მოხსენება გააკეთა,
განცვიფრდება ვინაც ნახავს,
სოფლის სკოლა შეაკეთა
კლუბს აშენებს, გზები გაყავს..
ამას რა დროს მოვესწარი:
ჩემი ცოლი.. — თავმჯდომარე..
აჱერია ქკუა თავში,
გადვირიე, შევიშალე!
დიფტი-პიტომ, დაფტი-პიტომ
დიფტი-პიტომ, თურა-ლალე!
ტაში! ტუში! დაუარე,
ეფროსინე და ბაბალე.

ტაში! ტუში! ვითამაშოთ
იაგორა და კლიმენტი
დაილუპოს ვინც ამ ქვეყნად
მოიგონა ალიმენტი.
ბედნიერი კაცი ვიყავ,
დავდიოდი ქვეყნად კენტი;
ვხალისობდი, უდარდელ გულს
ვახარებდი, არ ვიტკენდი.
ერთი ქალი მომეწონა,
შემიყვარდა ერთი „ციცა“
(ის დღე რატომ არ დაბნელდა,
ის დღე რატომ არ დაიქცა!)
მისი ეშხით დავიდაგე,
თვალში თვალი გადვუკარი;
იმან მკერდზე მიმიკონა
და მეც გულში ჩავიკარი.
„მკერდი მკერდსა შეუწებეთ,
გადავჭედეთ ყელი ყელსა“
პაემანი გავახშირეთ
და მივეცით ხელი ხელსა.
დრო გავიდა. ჩამოვშორდი
ავედევნე „ახალ მთვარეს“.
წელიწადმა გაიარა
და „წარსულში“ დამიბარეს..
ალიმენტი შემაწერეს,
შემიკვეცეს ჯამაგირი;
„მთვარეებიც“ გამიფრინდენ,
ჩამოუშვი ჯავრით ცხვირი.
ან შიშით ვის შივეკარო?!
ვიარები ობლად, კენტი;
ჩემი ცოდვა ჰქონდეს, ვინაც
მოიგონა ალიმენტი.

ტაში-ტუში! ვათამაშოთ
ილიკო და ბარამი;
ჭიანურზე დავამღეროთ
ჩვენი გულის ვარამი.
„ჩისტკამ“ შიშით გამაზმორა,
„ჩისტკა“ მწვავს და „ჩისტკა“ მხრაკავს
სიტყვა—„ჩისტკის“ გახსენება
გულს მილონებს, გულს მიდაგავს.
იძლერიან: „ამხანაგო,
ეს ქვეყანა შენიაო.
გაიხარე, არ არსებობს
შენთვის „საკრაშჩენიაო“.
მაგრამ ახლა „ჩისტკა“ მოდის
ჩემი ცეცხლის მომდები:
ვაი თუ მეც „გავიჩისტო“—
გამიმჟღავნდეს ცოდვები..
ტაში-ტუში, ვათამაშოთ
ილიკო და ბარამი;
ჭიანურზე დავამღეროთ
ჩვენი გულის ვარამი.
დაუარე თინიკო და
მარია.
თოვლი მოდის;
სუსხია და ქარია
„ვზავზოზობდი,
მქონდა თბილი ადგილ
სამსახური ჩინებული,
ადვილი.
ყველგან მქონდა
რიდება და „პაჩოტი“
ვქეიფობდი,
არ ვიცოდი „ატჩოტი“.
გამიგეს და
დავკარგე სამსახური;
მეტეხისკენ
წამაბრძანეს პანღურით.
ახლა კი ვგრძნობ,
„რომ ეს გული მკვდარია“
ვზივარ მარტო
და გულს არ უხარია!

მედუზა.

ცოლ-ქმარი

(სურათი სოფლის ცხოვრებიდან)

მიხო: უი, ქალო, კინაღამ არ დამავიწყდა.

ლიზა: რა იყო, კაცო?

მიხო: რა იყო და გუშინ რომ შიზ მოვიდოდა, დათიკო და მარგო შემომხვდენ და ეს ორი ხახალდი მომცეს. შევხედე, მარა რას შევხედავნიკიეს თეთრი თუმნიანებს გავდა, და იმისთანა გამიხარდა, რომ კინაღამ დაუარე. მარა მომცეს ხელში და მითხრეს: — მიხო, აი აქ მოაწერე ხელიო.. მე უთხარი: — შენი ჭირიმე მე წიგნი არ ვიცი და რაფერ მოვაწერო ხელითქო.

აბა ჯვარი დოუსვიო... და ქარ დამასმევიენ.

ლიზა: მერე ჯვარი რომ არ სწამს პოლშევიკებს, რავა დაგასმევიენ?

მიხო: რა ვიცი კი დაუსვი და.. აქანეი ერთი შენი ხახალდია და ერთი ჩემი.

ლიზა: მერე ამგენს ვინ დაავალა, რომ მოგცენ?

მიხო: ვაი, შე სულელო, რავა დაავალა? დათიკო ძველი ბოლშენიკი არ არის?

ლიზა: მერე, მარგოს რა უნდა, რომ დასდევს იი ვაშანგელებულ ყაძახს უკან?

მიხო: რავა რა უნდა? მაგიც კიდევ ძველი ჩონსომოლაა.

ლიზა: რაია ეე ბოლშენიკები და ჩონსომოლები?

მიხო: რა ვიცი, რაცხაა კაი კი უნდა იყოს და, მეტი რა გინდა. უწინ თუ არჩევანიას დროს ღვდელს, ბერს, მალაზონს და ვაჭარს შეეძლო დასრება, ახლა ნიპრიწ! ფეხს ვერ შემოაბიჯებენ. ხმაი არა გაქო — ეუბნებიენ.

ლიზა: დეილოცა ღმერთო, შენი დიდება (იწერდა პირჯვარს). ჩვენი ჰღვდელს ხმაი თვარა აქვს, აბა სხვას ვის უნდა ქონდეს!?

ივან - დიდელი.

ზრდილობა

— თქვენ პაპიროსის ბოლი ხომ არა გწყენთ? შეიძლება მოვსწიო?! მიმართა ჩემ გვერდით მჯდომმა შუახნის კაცმა ერთ ქალს.

ჩემს განცვიფრებას საზღვარი არ აქვს. შევყურებ და ვხედავ — სრულიად ჩვეულებრივ ადამიანს.

ხუთი საათის რიგში ნადგომ კაცს ბილეთის გამყიდველმა ქალმა თვალები კინაღამ ამომაყრა: — მე რას მეკითხები! იქ არის „სპრავოჩნოე ბიურო“.

რამოდენიმე წუთის წინ ერთმა მანდილოსანმა კალათი მატაკა გვერდში და ბოდიშიც არ მოუხდია, ის იყო მოვთავსდი ადგილზე, დავჯექი, მეგონა თავისუფლად ამოვისუნთქე-მეთქი, რომ ერთ ვაუკაცს კიბედ მოვეჩვენე, ჯერ მუხლზე შემდგა ფეხებით, შემდეგ მხრებზე და როგორც იყო მოთავსდა ზევით თაროზე...

„შეიძლება მოვსწიო“ — გულში ვიმეორებ ამ კაცის სიტყვებს და ისევ მიკვირს: — ალბად ევროპიელი თუა ჩვენებურ ტანსაცმელში გადაცმული! — ვფიქრობ გუნებაში.

— შენ ვის უბედავ არშიყობას!!! ვინ გგონივარ მე შენ? — მომესმა ქალის მჭახე ხმა.

შუა ხნის კაცის სახეზე მწუხარება აღიბეჭდა და ძლივს წაილულლულა:

— არა, ბატონო, არც მიფიქრია!

— მაგისთანა პორცია თქვენ სუფრაზე ჩამოდგით! — სწრაფად მიაძახა ქალმა, ეტყობა ეს ფრაზა მომზადებული ჰქონდა და, იდაყვებზე დაყრდნობილმა, ფანჯარაში დაიწყო ყურება.

ამ ქალის მოკლე კაბის წყალობით გამოირკვა, რომ მუშკოოპს მართლაც ჰქონებია თეთრეულის კრიზისი, რის შესახებაც ბევრს ლაპარაკობენ ზოგიერთები. მე ასანთს გავკარი პაპიროსის მოსაწევად გამზადებულ კაცის გულისათვის.

— დიდი მადლობა, მარა ამ ქალს, ალბად, სწყენს ბოლი! — ნაღვლიანად ჩაილაპარაკა მან და „სოვეტსკი“ ჯიბეში ჩაიდო.

მეწყინა რომ შემთხვევა ხელიდან წამივიდა, (იმედი მქონდა — ერთ ცალ პაპიროსს გამოვრჩებოდი), და ისევ „ფედერაცია“ გავაბოლე.

როგორც ლაპარაკში გამოირკვა, ის კაცი ოთხი წლის განმავლობაში, ყოფილა ავსტრიაში, იქაური ზრდილობა შეუსწავლია და ჩვენში თავს ისე გრძნობს, როგორც თევზი ხმელეთზე.

— ჩადრის ახდა ეს ისტორიული მოვლენაა; ძალიან კარგია, რომ აჰარელებმა ქართული იციან; ქართველი ქალები დიდ დახმარებას გაუწევენ ხელისუფლებას აჰარელი ქალების გათვითცნობიერებაში... მართლაც დიდი კარგი საქმე მოხდა... სიამოვნებით მივდივარ ეხლა ბათომში! — ამბობდა ჩემი ახალი ნაცნობი, როცა გორს უახლოვდებოდით; (ლაპარაკი ქალების საბჭოებში წამოწევაზე მოთავსებული იყო).

— რაზე მიდიხართ ბათუმში? ნათესავები მყავს, ბილეთი უფასო მაქვს და 8 მარტს ქალთა დღესასწაულსაც დავესწრებით; საინტერესოა — რეფორმა ჩადრის ახდაზე ახლად ჩატარებულია.

იმ საცოდავს ბათუმის მაგიერ გორში მოუხდა გადმოსვლა.

საქმე სულ უბრალოდ მოეწყო.

„მატარებელმა გორს მიაკივლა“, (როგორც პოეტები იტყვიან ხოლმე). ერთი ახალგაზრდა ქალი ბარგი-ბარხანით კარებისაკენ გაემართა და თან გაჰკიოდა: მომეცით გზა: ვერ მოვასწრებ გადასვლას!... მომეცით გზა.

— მომეცით ეს კალათი, დაგეხმარებით, მარტო ვერ მოერევით. — თავისებური ზრდილობით მიმართა მას ავსტრიაში ნამყოფმა.

— შენ ვის უბედავ მაგას!!! შენ გგონია მე უპატიოსნო ვარ?

— არა, ბატონო, რასა ბრძანებთ!

— რაშია, ქეთინო, საქმე? — ჩაერია მესამე ბოხი ხმა ლაპარაკში.

— აი ეს ვიღაც ოხერი ამეკვიატა და მოსვენებას არ მაძლევს!

ბოხი ხმის პატრონმა (როგორც შევატყვე ქეთინოს პატრონმა ამავე დროს) ლოთი - ფოთურად „ჩაიფარა“ ავსტრიაში ნამყოფს...

მატარებელი დაიძრა. მე ფანჯრიდან კარგად ვხედავდი თუ როგორ თავჩაქინდრული მიჰყვებოდა ავსტრიაში ნამყოფი მილიციელს და გულში ვიმეორებდი: რამდენი კაცი დაასახიჩრა ომმა, რამდენი?! აი ერთი მისი მსხვერპლი!.. მაგრამ არა უშავს! ისევე შეეჩვევა ჩვენ ყოფა - ცხოვრებას! — გავიფიქრე და ყოველგვარ ნებართვის გარეშე გავაბოლე „ფედერაცია“.

სიმონაღა.

სოფ. სხვავას რამეცოდეა

ალმასკომის თავმჯდომარედ
არის ჩვენი ილო.
მსურს, რომ მისი საქციელი
მოკლეთ განვიხილო:
გზები ყველგან დანგრეული
და ბეწყერი არი.
სკოლას მალე გაიტაცებს.
გაზაფხულის ქარი.
გლეხს აგინებს უშვერ სიტყვით,
არვის აგდებს ბუზათ;;
ამას წინათ ფუტიურ გლეხს
თავზე სთხლიშა ღუზა:
(არ გეგონოთ, რომ ეს იყოს
პოეტური მუზა!).

—:—

„სმა-ჭამა დიდათ შესარგი
დება რა სავარგულია“;
ასე იქცევა ვანოცა—
გლეხკომში შეპარულია.
მევახშეობას ეწევა
მოდის ფულები ოხრათა;
გლეხები საყვედურობენ:
— რად აირჩიეს, ოხ, რათა?
თავი კი ისე უჭირავს,
თითქოს სპეტაკი კაცია..
მაგრამ სუყველამ გაიგო
იმისი მახინაცია.
მას რევიზია რას ავნებს
თვით შედის რევიზიაში..
ტარტაროზ, ვანოც ჩასწერე,
მფლანგველთა მაგ შენს სიაში

—:—

სსოლასა რყვნის აზნაური,
ჯაფარიძე ვლასი,
მუდამ მთვრალი, მუდამ სხვაგან,
და იქცევა კლასი.
როცა ღვინოს ძალზე დალევს—
უყვარს მაუზერი.
ისვრის ისე, რომ გგონია —
თავს დაგვესხა მტერი.
გლეხები ხმას ვერ ილებენ,
უცქერიან კრთომით,
(რადგან ვლასი ჯაფარიძე
მდევია თუ ლომი!).

ალი.

საქარის ალმასკომის მდივანი

გლეხი (მდივანს):—კაცო ილიკო, ნიკოლოზის დროს მწერალი იყავი აზნაურებში გქონდა საქმე; ეხლაც მაგათ პატივისცემაში ამოგდის სული—გამარჯვებას სულ მაგათ ეუბნები!

— გამარჯვება ამათ უნდათ, დაჩაგრული ხალხია!

ბურიტინე და მართა

— დილა მშვიდობით, მართა. ხომ კარგად ბრძანდები, ჭირიმე; ქმარით, შვილებით?

— მშვიდობა და ბედნიერება ნუ მოგიშალოს, დაია, ახალმა ღმერთმა. რა ვქნა, დია, ქე ვარ ასე და ვათრევ ამ გაძაღლებულ სულს. შენ, რაფერ ხარ, ცავ? შვილები, რავა გყავს? რძალი როის მოგყავს? ხეფსი თუ გეყოფა წროულს? ზამთარს შეხაზირებული თუ დახვთი მაინც?

— მეტი შენმა და შენი შვილების დამაწყევარმა არ ქნა აფერი სიკეთე. მოხაზირებული კი არა, პირდაპირ გამოხინკილებული ვართ. „ქრისტეს ტირილიაო" რომ იტყვიან, იგია ჩემსას ახლა. ბიჭია და (შენთან დასამალი აფერი მაქ). ამხელა კაძახი თლა უსარგებლო შეიქნა ოჯახიზა, შენ კი იცი, ჩემო მართა, რაფერ ერცახვანი დამიტია სულ ცხონებულმა მაამისმა. ვიფიქრე, რაღამც დამტანჯა ღმერთმა, ასე და მარჩენალი ქი მუაცილა, მე უპატრონეფ მეთქინ. ტანი არ მიმიკლია და ფეხი. ლანჩხუთში რაცხა კლასები იყო ქე გავათევებიე სიმწრით. ვფიქრობდი — ეგებას რამე სამსახურში ჩიეკეტოს. მარა სამსახური კი არა, დიეგდო შინ ძველ ხურჯინივით და ქი არის.

— ნუ გეშინია, ქალო. ბიჭმა თუ სადმე სამსახურში მეიკიდა ფეხი, მერე აფერი გიჭირს — თავსაც ქი ეპატრონება, ოჯახსაც. და შენც. ერთი კეკალი ბიჭის პატრონი ხარ და დროზე მუაყვანიე ქალი, რასაც ადრე მიესწრობი მის ბედნიერობას, ხომ იცი — კაია.

— უი, ცავ გადირიე? რძალი მევიყვანო და ჭირი მევიმატო კი არა, ციცაის რაფერ გუუძლო მეთქინ ვფიქრავ, მარა ვერ მომიფიქრავს.

— როვა, ქალო, ციცას ჯერ ათხოვ თუ რაი?

— გადირიე, ბეჩა! გასათხოვრათ ჯერ სად მცალია! მისი ჭირიმე, რაცხა საქმეზეა ხელმოკიდებული, იმას დაამთავრებდეს ხეირიანათ, თვარა გათხოვას მერეც კი მიესწრობა. ახლა თფილის ქალაქში სწავლობს.

— ხოო! კაი ძალიანი. რა სასწავლებელში გყავს, გულო?

— საიკუშერიკოში არის, ფერშალაკუშერიკა იქნება.

— ყოჩაღათ ყოფილხარ, ცავ, ყოჩაღათ. ახალმა ღმერთმა ხელი მოგიმართოს, დია, ყოლიფერ საქმეში, აი ციცაი კაი კლაში გყოლია სწორედ. ახლა იმფერი დროია, რომ ყოლიფერს აკუშერიკობა სჯობია. მარტო ლანჩხუთში რომ აძუნებული გოგონებია იგინიდან შემოსული ფული ეყოფა ყოლიფერათ. ნუ გეშინია — კი არიან გამოსული საამკაროზე.

— რა ვიცი, მართა, რა ვიცი, ღმერთმა რომ რიგიანად დაასრულებიოს სწავლა, ვინ იცის — ვის დიეფსკვნება კუდში. მარა ასე დამწვარი ბედის თუ შევიქნები, რა უყო ახლა!

— ყორფელი კაი გაგახსენდა. აგერ დაწვაზე მომაგონდა ახლა: გაგიე ქერქაძე კომპერატიას წვავდაო, სიმართლეა თუ იცი.

— რა ვიცი, ქალო. კი თქვენ წვავდაო, (დეიწვა მისი ორი სამზერი თვალები) კომპერაციას რას ერჩოდა, მარა ძაღლებმა დაძიძგნა მის საკუთარი ხორცი, რაცხა ნამამაძაღლები ექნებოდა ალბად შით.

— იგი მას! კი იყო გამწარებული ამ ბოლოს და ყველას კბენდა ცოფიან ძაღლივით, მარა უყაროს აწი კაკალი. დაქდეს და ჩეჩოს მატყლი.

— ნეტაი მაგიორს ვის აყენებენ ახლა თუ იცი?

— აპალო დუუყენებიენ აქეთ კომპერატიაში, ულვაშაი აპალო რომ იყო.

— უი, რა მითხარი მაგი საშინელი! აგი უარესი კონწარი დუუყენებიან. ერთ გემრიელ ენას ვერ გეიგონებ მისგან! მარა კიდავ თუ დაეწყო ხალხთან კვიმატობა, ქი გააჭრელებს ვინცხა „ტანტაროზში" და მაშინ მაინც კი ისწავლის ჭკუას.

— უი, ქალთო, ჩვენც არ ჩაგვაკვეტოს ვინმემ შაი რაცხა „ტარტაროზია" იმაში. ნუ გეშინია კი დავალამეთ დღეს ამ გეგუთ შარაზე. წავალ აწი. ნახვამდის დია. მშვიდობით მენახოს შენი თავი.

„მარტისა".

წერილი ტარტაროზს

სოფ. ილორი (ქუთ. მაზრა)

ჩვენ აღარ გვინდა სიცუდე,
გავკიცხოთ უნდა ყოველი.
შენ ჩანგალს მტრისთვის ნალესსა
დაუყონებლივ მოველით.
საბავშო ბაღი ისე სჩანს,
ვით ცაზე მთვარე მავალი.
მისი გამგეა მარიკო—
არსება ენა-მრავალი.
ენა დიდი აქვს,—საქმეს კი
მისას არ უჩანს თავია;
კრებებზე, გლეხებს ატყვილებს,—
(არ მოსწონთ ეს ამბავია).
სოფლის საჭირო საქმენი
არ არის გაკეთებული
ნეტავი რათ ჰყავს ნესტორას
გლეხები დაფეთებული?
კრებას კრებაზე იწვევენ,
ირჩევა კომისიები.
საქმეს არავინ აკეთებს,
ხელში გვაქვს მარტო სიები.
„ქოხ-სამკითხველოს ვაშენებთ"
გაისმის ხალხში ხმებია.
სამი წელია ველოდით
და ჯერაც არ გვღირსებია.

ზრაგუნა.

კოგულეთის [illegible]

ბიბლიოთეკა

ეხლა მზე არ აფერადებს
მაგნოლიის ლამაზ ყლორტებს;
თოვლი ცვივა პეპლებივით,
თოვლი ფარავს ნაძვის ტოტებს.
ზღვა, ტალღები; ნისლი; მთები
და ჩადრ-ახდილ ქალთა გროვა;
იცის ყველამ, იცის ბავშმაც
რომ ბრძოლის და წინსვლის დრო
სადგურიდან მივალ ნელა
აღარსად სჩანს სილამაზე
წინ კი ქუჩა მეგებება
ლაფითა და ნეხვით სავსე.
— არა უშავს,—ვამბობ და თან
აუჩქარე ფეხის ნაბიჯს;
თვალი მოვკარ ყავახანას
აჭყვას გაღმით რომ ძევს მარჯვნივ
შევიარე და რას ვხედავ
გულზე ცეცხლი შემომენთო;
დომხალივით არეული
ყავახანა იყო ერთობ.
ზოგი ცხვირით სისხლს არწყევდა
ზოგს უშენდენ მუშტებს თავში;
შიშისაგან მაგიდის ქვეშ
შემძვრალიყო ეიზ ჯაში.
გლეხები აქ ფულს აგებენ;
მშრომელები აქ დროს კარგავს.
საჭიროა მილიციამ
შეიბერტყოს ყური მაგრად.
გზად სიმღერა შემომესმა
სანეტარო და საამო...
მსურს გლეხკომის თავმჯდომარეს
ანდღულაძეს მივესალმო;
აფართოვებს გლეხკომს ისე,
(და თვით ხარობს ალბად გულში),
რომ მან შესძლო მისი ცოლის
მოთავსება სამსახურში...
ალმასკომთან ირხეოდა
სისხლის ფერი ნაზი დროშა,
ვეძიე და ვერსად ვნახე
„ბულლატენი" ალოშა.
მსურდა მეთქო: სად დაძვრები,
შენი პოვნა — არის ჯვარცმა;
ჯამაგირის მისაღებად
სანამ უნდა გდიოს კაცმა?!.
მივალ ქვევით, ვერვინ ვნახე
რომ ვადიდო და შევაქო.
„ხელი თუ გაქვს მოტეხილი
გეტყვის:—მალარია გაქვსო".
ოსილოვზე უამბობდა
ნაცნობ გლეხებს ერთი გლეხი,
მივალ ქვევით და თან ვშიშობ
არ მომტეხოს ვინმემ ფეხი.
ვხედავ შვიდწლედს, სადაც კოწოს
აერია სულ მთლად საქმე,
იმ ჩვენს კოწოს, ნაცნობ კოწოს
გაზეთებში ხშირად „ნაქებს".
საქმე შემდეგს გვეუბნება:
(მეც შევიფხან შემხმარ თავსა)
სტეფომ ცოლი წამოსწია
და შვიდ წლედში მოათავსა.
კოწოს სურდა მისიანი
რომ მოეწყო სამსახურში;
ამ ქალის აქ მოთავსება
რა ჩეასმა ფიჩორ ყურში,—
აქეთ-იქეთ იწყო ძრომა,
იცანცალა, იტრიალა;
„ამბოხება" მოაწყო და
თვით უნდოდა გასვლა მშრალად,
მაგრამ, ოი, მაშის ნაცვლად
გაუგორდა მას იაქე;
კბილ გალესილ კომისიას
გადეცა მისი საქმე.

ვბრუნდები და თავს ცუდად ვგრძნობ.
გულზე დარდი მემატება,
გზაში საქმე გამიჭირვეს
კვატიებმა და ბატებმა;
აჲ, კინაღამ დამავიწყდა...
ასე მითხრეს მე გლეხებმა...
წელს ბანკში აქ თურმე „ისპ.
მანდარინის დამთვლელებმა...
ვბრუნდები და სიმართლეს ვწერ
არ ჩავდივარ სიბოროტეს;
ეხლა ნელა მოდის თოვლი,
თოვლი მფარავს ნაძვის ტოტებს.

ვანო.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჯოჯოხეთის კუთხე

რომელია ავადმყოფი — ექიმი, თუ ავადმყოფი?

იტყვიან: „ჯერ თავი და თავი, მერე.. სხვებიო“.., მაგრამ ასე არ იქცევა ზოგიერთი ექიმი, და, მათ შორის, თუ გნებავთ, ექიმი აბდუშელიშვილი.

ის მივიდა სახლში სულიერ ავადმყოფთან და... მაგრამ მოვუსმინოთ „დაზღვეულს“:

„შეაღებს კარებს, დაბრძანდება სკამზე და ირონიულ გრიმასებით ჰყვირის: — **აი მოვედი, რას გვიბრძანებთ, რომ მაგის მორჩენა შეუძლებელია — ქვეყნის ექიმები რომ დაასიოთ, არ მორჩება!**

მართალს ამბობს ექიმი — ქვეყნის ექიმები, რომ ყველა მისანა იყოს, მართლაც რა მოარჩენს ავადმყოფს!

რა თქმა უნდა ექიმის ასეთი საქციელი ავადმყოფს კი არა, რკინის ნერვებიან კაცსაც დაუკარგავდა გონებას და...

ნერვებაშლილმა და ჭკუადაკარგულმა ავადმყოფმა აგრძნობინა ექიმს თავისი ავადმყოფობა.

ასეთი საექიმო ექიმები ბევრი ჰყავს ჩვენს ამბულატორიებს.

დავასახელოთ აბდუშელიშვილის ერთ ერთი კოლეგა — ექიმი კშონძეის ქალი.

ამ ექიმს (უკაცრავად თქმაა) გრიპის ისე ეშინია, როგორც თაგვს კატის.

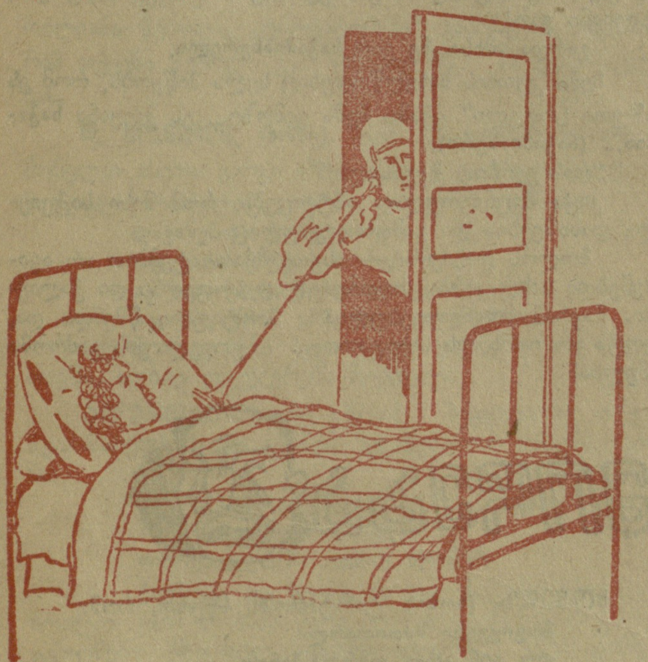

მას ეშინია ავადმყოფის გასინჯვა, არ ეკარება მას, და ზეპირად უწერს წამალს.

სამებაა ღმერთი (მისი მადლი შეეწიოს ასეთ ექიმებს) და დავასახელოთ მესამეც, თორემ ექიმ ნაცვლიშვილს ეწყინება და საყვედურს გვეტყვის:

— რით ვარ მე აბდუშელიშვილზე და კშონძეის ქალზე ნაკლები? განა მე არ ვიცი რომ:

ყველა ავადმყოფობა
არის მხოლოდ ანგინა,
და მოარჩენს ავადმყოფს
ასპირინი, ან ქინა.

კარგი იქნებოდა (და აუცილებელი საჭიროებაც არის), რომ ასეთ ექიმებს უაქიმებდენ, მოარჩენდენ და შემდეგ გაუშვებდენ ავადმყოფთან.

დიაკვანის პარაკლისი... წასულა საქმე მისი

თითქმის ყველა სოფელშია ნაწუ ქ-სარ-ნადიაკვნარი გვამები. ამ მხრივ ბედნიერ გამონაკლისს არც სოფ. ვარციხე (ქუთ. მაზრა) წარმოადგენს.

დაიწყო საბჭოთა არჩევნები და დაიწყო ზარების რეკა დიაკვან ბესარიონმა.

— **ხალხნო, ამირჩიეთ საბჭოში, თორემ წასულია საქმე! (ვისი?) ხმა მომეცით და თითო-ოროლა პარაკლისს გადაუხდი თქვენს მიცვალებულებსო. ღმერთი მოწყალეა და ყოვლის შემძლებელი..**

მაგრამ, როცა დიაკვანს არ გაუვიდა თავისი ოინი, ხელები აღაპრო მაღლა და ღმერთს შეუკურთხა:

— ჰაი, შენი მამისული.. დამღუპე კაცი... ხელი ავიღე სინდისსა და პატიოსნებაზე—შენ გემსახურე და შენ კი საბჭოში ვერ გამიყვანე.

თავმჯდომარე დვალი... ქრთამებზე აქვს თვალი

დარვინმა თავისი ევოლიუციუნური თეორია ცხოველებზე დაამტკიცა. ეხლა რომ ის ცოცხალი ყოფილიყო, მას ერთი კარგი ეკზემპლიარი შეემატებოდა. ეს იქნებოდა **ირაკლი დვალი,** (კიცხის თემი, შორაპნის მაზრა).

თანახმად დარვინის ევოლიუციონური თეორიისა), ირაკლი ნიკოლოზის დროს მამასახლისი იყო. მენშევიკების დროს, ვინაიდან მამასახლისს კომისარი ერქვა, — კომისარი გახლდათ, ხოლო გასაბჭოების შემდეგ გლეხკომის თავმჯდომარედ წამოსკუპდა და.. აი, აქ მოიტეხა კისერი ოც მანეთზე.

— **ოცი მანეთი ავიღე ქრთამად, თორემ მეტი ხომ არ ამიღია? ოცი მანეთი რა ფულია, რომ ამის გამო გემრიელი ლუკმა პური დამიკარგოთ! — წუწუნებს ეხლა დვალი, მაგრამ...**

აქლემის ქურდი და ნემსის ქურდი ორივე ქურდიაო, — ეუბნებიან მას.

თავმჯდომარე ბაგრატა—გასაცოცხი მაგრათა.

—ეჰ!—სთქვა გომბორის ალმასკომის თავმჯდომარემ და ხელი ჩაიქნია.—თუ კულაკებზე არ ავიღე კურსი, ღარიბ გლეხობაში ხეირი არ არის. გეჯურათ პავლე სალდათობისაგან გავანთავისუფლე და მხოლოდ ერთი ქილა კარაქი მომცა...

როცა ამ ფიქრებში იყო ბაგრატი, ხმა მოესმა:

— სალამი ბატონო ბაგრატ.. ეს ისე რაღა, ნახე რა მშვენიერი ყველია!—წოქოთ გიორგიმ ყველი დაუდგა ერბო ქილა.—შენ შემოგევლე, ეს რა არის, შემდეგში ნახე პატივისცემა, ოღონდ კულაკი არ მიწოდო, ხმა არ წამართო!

და მონათლა კულაკი გიორგი „ღარიბად“ და „შავ სიიდან“ იშლება.

დადის და ღიღინებს ბაგრატი:

წუთი სოფლის სტუმრები ვართ,
ჩვენ წავალთ და სხვა დარჩება;
ეს სოფელი უნდა სჭამო,
ამის მეტი რა შეგრჩება!
(„ხომ სწორია?“).

ვინ იცის — შერჩება თუ არა!

უყვარს პარტია ცხოვრება და სწამს სულის ცხონება

ისტორიის კორექტურული შეცდომის ბრალია, ალბად, თორემ, ბენიამენ თავდიშვილს (ნიგოითის თემი) გვარი თავდიშვილი კი არ ექნებოდა, არამედ **თავა-დიშვილი.** (ალბად „ა“ გამორჩათ „ვ“ შემდეგ).

მაგრამ არა უშავს. პირიქით, „დღეს ისეთი ხანაა, **რომ** თავადიშვილობას თავდიშვილობა სჯობია“.

დაობლდა „მცირეწლოვანი“ ბენიამენი, — გარდაეცვალა 90 წლის ჯეელი მღვდელი მამა. რა ჰქნას ობოლმა! პარტიული კაცი უხერხულ მდგომარეობაში ჩავარდა... მაგრამ ნახა გამოსავალი. „არც წვადი დაიწვება და არც შამფური“...

გადიხადა ქელეხი (პური „თავისს კოოპერატივიდან“ გააცოცა). ამით გული მოიგო ღმერთისაც და მორწმუნეთაც... ხოლო მის „წმინდა“ რევოლიუციონერობაში რომ ეჭვი არ შესვლოდა, წითელი დროშაც ააფრიალა გასვენების დროს.

რა თქმა უნდა, ბენიამენს პატივისცემა უნდა ჰქონოდა გარდაცვალებულ მამისათვის, რომელმაც ერთგულად ემსახურა ღმერთს, რისთვისაც ეს უკანასკნელი ცხონებას ჰპირდებოდა მას, — მაგრამ პირიქით გამოუვიდა ბენიამენს — მამას დაუკარგა ცხონება და სამოთხე. ამბობენ — ღმერთმა თვალი მოჰკრა წითელ დროშას სამგლოვიარო პროცესიაიში და მიცვალებულს დაემუქრაო:

— **ჰააა, ყმაწვილო, შენ რევოლიუციონერი ყოფილხარ და მე კი მატყუილებდი? მაგრამ მობრძანდი აქ, და სამოთხისა და ცხონების მაგიერ, ჯოჯოხეთში გაკვრევინებ თავს!**-ო.

ეს სულ ბენიამენის ბრალია, რომ მამას სამოთხე დაუკარგა.

მადა მოდის ჭამაში, დაგვერწმუნეთ ამაში

ჩვენ სრულიადაც არ გვიკვირს (და არც გასაკვირია, რომ გრიშა ჭკუასელი თანდათან „არისტოკრატ-დიდკაცდება“.

კაცი, როგორც თვითონ ამბობს, ეხლა არის შოვნის მულამში თორემ...

თორემ არც ისე წინდაუხედავი და უჭკუოა (**განა** ტყვილად არის **ჭკუასელი?!**), რომ ვერ მიხვდეს, — რაც ხანია პანღურს ამოჰკრავენ და მიაბრძანებენ სახლში, სადაც მას დახვდება ყველაფერი. ხან სოფელში იცხოვრებს, ხან ქუთაისში, ორივე ადგილას აქვს სახლ-კარი და მამული. — კაცს ჭკუა უნდა, თორემ გამდიდრება ადვილი საქმეა, მით უმეტეს, როცა ზაკტპოში მსახურობ. მე კი, როგორც თვით ჩემი გვარიც ამას ადასტურებს, ჭკუიანი ვარ!

გარდა ამისა, მე ვარ **საჭამიასერელი.**

ჩემი კუთხის სახელწოდებაც ხელს მიწყობს, რომ ეს „წუთი სოფელი“ ვჭამო ჩემს გემოზე... ეს ქვეყანა **საჭამია... (საჭამიასერი).**

რას ვერჩით ჭკუასელს!?

კაცი მეცნიერულად ამტკიცებს, რომ მისი საქციელი დასაშვებია და გამართლებულიც.

ბოლოს დასძენს: — ასეთი ჩქარი ტემპით არ ავაშენებდი სახლ-კარს ერთდროულად სოფელსა და ქალაქში, მაგრამ მოახლოვებულია პარტიული წმენდა და, ცოტა არ იყოს, ეს სახიფათოა... ყოველთვის გაძრომა ძნელია!

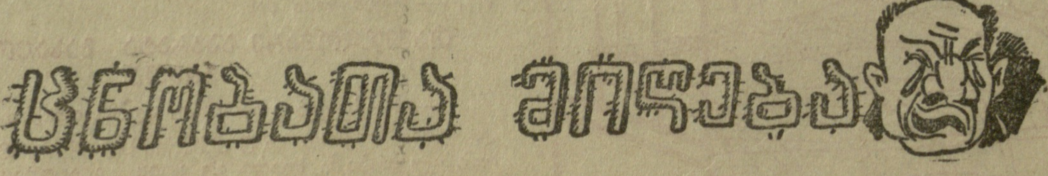

მექიზეს (დუმანისი, ტფ. მაზრა)—მოსამართლე ნოდიაზე გვწერთ:

> **რასაც მოგწერ, ტარტაროზო —**
> **ეს ტყუილი როდია!**
> **„დიქტატორად“ მოგვევლინა**
> **მოსამართლე ნოდია.**

ნუ თუ მართლა ფიქრობს ნოდია, რომ „მოსამართლე თვითონ მე ვარ და ვინ გაბედავს ჩემს გასამართლებას“-ო.

კატო.-შვილს, (ოზურგეთი). განა ყოველი თხოვნა შესაწყნარებელია?! არ დაიბეჭდება.

ყაილას:—ანალოგიური მასალა მოთავსებულია „ტარტაროზი“-ს № 192-ში. შესაძლებელია თქვენს დაუნებურად „გადმოისესხეთ“ იმ წერილის შინაარსი.

კუსტის (ლანჩხუთი). ალბათ ტყეს ზიანი ჰქონდა მიყენებული. დაუსაბუთებელია.

ხონელს. (ხონი). ტარტაროზს სწერთ, რომ:

> **მოგიყვები სათითაოდ**
> **თუ ვინ არის დარდი-მანდი.**
> **სახერხ ქარხნის ზოგ მუშებზე**
> **არის ერთი კარგი ნაკლი...**

ჩვენ არ გვესმის რას ნიშნავს „კარგი ნაკლი“. (ნაკლი როგორ შეიძლება კარგი იყოს?!)

მაგრამ ყველა ამას რომ თავი დავანებოთ, ჩვენ არა გვგონია, რომ ტარტაროზის ჩანგლის წვერმა გამოასწოროს კოლა და ვასო, რომლებიც:

> **ქეიფობენ სულ მუდამჟამს,**
> **თუმც ჯიბეში არ აქვთ გროში.**
> **უყვართ ეტლი და გარმონი,**
> **მათ დიდი აქვთ მადა, ხოში.**

ვერც მეპურეს უშველის ტარტაროზის ჩანგლის წვერი. ისევ და ქარხკომი გამოასწორებს ამ მდგომარეობას.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ძველს (საჩხერე). განა ფსევდონიმი რომ „ძველი“ გაქვთ, ამიტომაც ძველი უნდა მოიწეროთ? აკი გვქონდა ზაბახიძის „მეორე ქრისტეზე“ „ტარტაროზში“.

გრი-გრი-ტეს (სამტრედია). თქვენს ლექსში ერთი კარგი ადგილია მოსაწონი:

ერთხელ წავედი შემთხვევით
ქალაქის საავათმყოფოში,
კარებთან რომ მივაწიე,
უცებ ჩავარდი ტყუპოში.

ეს არის ყველაზე უკეთესი სტრიქონები. დანარჩენი თუ როგორი იქნებოდა, ყველა მიხვდება.

მარანჭალელს (საჭილაო). რას ერჩით გამგეს, რომელიც, მიუხედავად იმისა, რომ:

მთვრალი იყო, გალეშილი
რომ იწოდა ტყის ქარხანა.
თუმც შენობა კი გადარჩა,
თავი არც კი შეიფხანა, — გლეხებს ერეკებოდა:

არა გვინდა თქვენი შველა
რას გახდებით გლეხებიო;
ყარაულო, გამორეკე
მიამტვრიე ფეხებიო.

ბოლოს ასე ათავებთ:

ტარტაროზო, რა ეკუთვნის
ასეთ გამგის საქციელსა?

რა ეკუთვნის და, სხვათა შორის, ხეირიანი და მარილიანი წერილი „ტარტაროზში“ გამოსაჭიმავად, მაგრამ თქვენი წერილი ვერ ამართლებს ამ დანიშნულებას.

დ. ხონელს, (ხონი). ჩვენ გვიკვირს, თუ როგორ მოსვლია ასეთი კარგი აზრი წმინდა გიორგის ეკლესიის მღვდელს, რომელიც, თურმე, დიაკვანს ეუბნება:

დავანებოთ ბარემ თავი,
ნუ ვართ მუქთა ხორებიო.
აქ სიარულს, წირვა-ლოცვას,
სჯობს, რომ ვმწყესოთ ღორებიო...

თუ მცირეოდენი ჭკუა კიდევ დარჩენილა დიაკვნის თავში, ალბად დაუჯერებს მღვდელს.

ალურთქულს. რა ვქნათ! შევდივართ თქვენს მდგომარეობაში და გვინდა შევიწყნაროთ თქვენი თხოვნა:

დამიბეჭდე, გენაცვალე,
შეიბრალე ჩემი თხოვნა,
თორემ გულში კვლავ დაიწყო
ქარბუქი და წვიმა, თოვა,—მაგრამ რა ჩვენი ბრალია, რომ ლექსის წერა არ გეხერხებათ! ნურც ჩვენ გვაყენებთ უხერხულ მდგომარეობაში. სხვა დარგში სინჯეთ ნიჭი, მაგალითად — სხვებიდან ლექსის გამოწერა. ამ დარგში, გეტყობათ, გამოდგებით, რაც ჩანს, თქვენს შემდეგი შემოქმედებიდან:

მარტმა სთქვა: „თოვლ-ჭყაპს ვაპირებ,
ღმერთო მიმართე ხელიო“.
აპრილმა შემოუთვალა:
„რატომ ხარ ჭკუა [illegible]იო?“.

სწორედ რომ კარგი პასუხი გაუცია აპრილს მარტისათვის. ჩვენც რომ თქვენსავით დახელოვნებული ვიყოთ სხვის შემოქმედების მითვისებაში, აპრილის პასუხს შემოგითვლიდით და შესაფერიც იქნებოდა.

„ჟანს“ (შემოქმედი) გვწერთ:

ბერ-მონაზონი შეიბნენ
„ჩემია ბალჩა-ბალიო“.
ხელები სტაცეს ერთმანეთს,
არ ჰქონდათ იარალიო.
შიგ მონასტერის კედლებში
ტიტიკომ სძლია მართასა.
(არ ვიცი, რასა ფიქრობენ,
ამას ვერ ვიტყვი მართალსა).

აქ სხვა ვინ იქნება დამნაშავე, თუ არა ისევ ალმასკომი, რომელმაც მონასტრის ქონება დაუბრუნა ბერ-მონაზონებს!

არ-მის. (გურიანთა). სახელსა და მამის სახელს სწერთ წერილზე, ხოლო გვარის (რაც მთავარია) მოწერა დაგვიწყებიათ. ეგებ ამას განძრახ შვრებით, რომ არ გაიგოს თქვენი ვინაობა,ვალოდიამ, ბიჭიკომ და ისაკიმ, რომლებიც:

თავსა დაესხენ მეცხვარეს,
კინალამ გააძვრეს ტყავია.
მაგრამ გაუგეს, შეიპყრეს,
გამსახლში უკრეს თავია....

თუ ეს ასეა, (რაშიაც ჩვენ ეჭვი არ შეგვდის), აქ საშიშარი არაფერია — რედაქცია თავისი თანამშრომელის ვინაობას არ ამხელს. (ვერც დათიკოს „დაფაცურება“ უშველის მათ).

ეცის (ოზურგეთი). ჩვენ არა გვაქვს იმედი, მაგრამ რაკი თქვენ დარწმუნებული ხართ, რომ „ტარტაროზში“ მოთავსებითა და „ჩაგდებით“ საქმე გამოსწორდება, — ჰა,- ვასრულებთ თქვენს თხოვნას და ვბეჭდავთ:

შუაღამეს ხვდება ძაღლები უეფით,
ძილში არიან შრომის შვილები—
და გიორგისთან ფეხის აკრეფით
იკრიბებიან შავი ჩრდილები.
ზარის გორება და რია-რია,
კარტის დაჩითვა „სულის ბერებით“...
„დაიწვი განა?... რა გიხარია!
თუ არ ხარ მეტი, რას იბერები?
ვერავინ უგებს სოლომონს ფრთხილსა,
„რისკით“ ცნობილი არის ჯაბუა.
იცის: „ვერ იხსნის შიში სიკვდილსა“,
ცუდია ტუზზე წვერა ბაბუა!

მოთამაშეები კი ასე იმართლებენ თავს: — **რა ვქნათ კლუბი დახურეს და აბა სად უნდა ვითამაშოთ-ო!** (სწორედ ამიტომაც დახურეს ალბად).

აბა ვნახოთ, თუ გამართლდეს თქვენი იმედი.

ფარ-ნის (ჭიათურა). ძალიან მცირე ძღვენია. ორისამი მიკიტნისათვის ჩამოსვლა მანდ არც კი ღირს.

აზარმაცს, აზარმაცის რა მოგახსენოთ და, ჩვენ გვგონია თქვენ ფსევდონიმად უფრო შეგეფერებათ ესევე სიტყვა პირველი ასოს გამოკლებით. „გადათეთრება შემეზარა და შავად გიგზავნი-ო“. ჩვენც დაგვეზარა ბოლომდე ამ იეროგლიფების კითხვა და... და კი მიხვდებით სადაც გავგზავნიდით.

მესტვირეს. თქვენი მესტვირული ასე იწყება:

დიდი ხანია, რაც ხელში
არ ამიღია სტვირია...

ჭკუას იზამდით, რომ არც ეხლა აგეღოთ და გაგეგრძოთ „მშვიდობიანი ცხოვრება“.

პოლიგრაფტრ. მე-5 სტამბა, კამოს ქ. № 68.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თვითმპყრობელობის უკანასკნელი ტაბლა

ანუ

„წ მინდა“ გრიშკას „სკოლა“, რომელიც სამუდამოდ დაიკეტა